

DAUGIAU LIETUVIŠKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 45
Lapkritis - November 20, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Naujuoju ambasadoriumi Baltarusijoje ketinama paskirti 41 metų Joną Paslauską, ligšiolinį ambasados Kanadoje patarėją. Prezidentas Valdas Adamkus lapkričio 12 d. žurnalistams sakė, kad Baltarusija jau pritarė šiai kandidatūrai. Dabar ją greičiausiai apsvarstys Lietuvos Seimo Užsienio reikalų komitetas, o Vyriausybė turėtų pateikti Prezidentui atitinkamo dekreto projektą. Per 2-3 savaites visi su tuo susiję reikalai turėtų būti išspręsti. Ambasadoriaus Minske Lietuva oficialiai neturi nuo rugpjūčio pabaigos, kai buvo atšauktas kadenciją baigęs ambasadorius Viktoras Baublys, kuris dabar Užsienio reikalų ministerijoje rūpinasi ryšiais su Kaliningradu.

- Ambasadorius Izraelyje bei Pietų Afrikos Respublikoje Romas Jonas Misiūnas nuo šiol Lietuvai atstovauja ir Kipre. Lapkričio 12 d. diplomatas savo skiriamuosius raštus įteikė Kipro Prezidentui Glavcos Clerides. Izraelyje reziduojantis R.J. Misiūnas yra pirmasis Lietuvos ambasadorius Kipre.

- Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius teigia esąs giliai įsitikinęs, jog Lietuva įstos į Europos Sąjungą ne vėliau nei kaimyninės valstybės ir ne vėliau negu kai kurios Vidurio Europos valstybės. Tačiau dėl derybų pradžios, dėl pačių derybų Lietuva, jo nuomone, turės šiek tiek keisti taktiką. "Mes kelsime kartelę ne entuziazmui, bet kartelę darbams", - sakė Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius, lapkričio 12 d. Seimo plenariniame posėdyje pateikdamas ataskaitą apie Vyriausybės programos įgyvendinimą.

- Žemės ūkio bendrovės "Vyčia" išlaidas elektros bei šiluminei energijai sumažins pradėjusi veikti biodujų jėgainė. Tai pirmasis Baltijos šalyse ir vienas didžiausių Danijos atsiužinančių energijos šaltinių centro "Folkecenter" projektų Rytų Europoje. Šį projektą, kurio sąmatinė vertė - 3,2 milijono litų, 88 procentais finansavo Danijos vyriausybė, o likusią sumą padengė "Vyčia". Naudodama jėgainę kiaušinių kiaušinties kompleksas apšvietimui ir šildymui per metus bendrovė tikisi sutaupyti daugiau kaip pusę milijono litų.

- Lapkričio 11 d. baigė darbą dvi dienas Vilniaus Rotušėje vykęs šeštasis Europos Parlamento pirmininko Jose Maria Gil-Robles susitikimas su Europos Sąjungos plėtros procese dalyvaujančių valstybių parlamentų pirmininkais. Kitas, septyntasis, toks susitikimas turėtų įvykti 1999 metais balandžio mėnesį Bulgarijos sostinėje Sofijoje. Jame planuojama aptarti narystės Europos Sąjungoje siekiančių šalių visuomenės nuomonę dėl ES plėtros proceso.

- Lenkijos vadovo Aleksander Kwasniewski kvietimu Prezidentas Valdas Adamkus kartu su dar penkių valstybių vadovais dalyvavo Varšuvoje surengtose Lenkijos nepriklausomybės 80-mečio paminėjimo iškilmėse.

BALTIJOS ŠALYS PASIKEIS TEISĖSAUGOS RYŠIŲ PAREIGŪNAIS

Ne vėliau kaip kitų metų viduryje Lietuvos vidaus reikalų ministerija turės Rygoje ir Talline reziduojančius ryšių pareigūnus, o Latvijos ir Estijos deleguoti atstovai iškurs Vilniuje. Tai numatoma trišaliame susitarime, kurį Vilniuje lapkričio 13 d. pasirašė Latvijos vidaus reikalų ministras Andrejs Kraslins, Estijos ambasadorius Lietuvoje Alar Rudolf Olljum bei

Lietuvos vidaus reikalų ministras Stasys Šedbaras. Lietuva jau turi savo ryšių pareigūnus, arba teisėsaugos atašė Europos Sąjungoje ir Baltarusijoje. Briuselyje mūsų šaliai atstovauja Aurelijus Racevičius, o Minske - Jonas Bartkevičius. Pasak ministro Stasio Šedbaro, būsimieji ryšių pareigūnai Baltijos valstybėse taip pat įsivaizduojami kaip savos srities ambasadoriai. No-

rima, kad, gerai išmanydami diplomatinį protokolą bei savo šalių vidaus reikalų sistemas, jie padėtų plėtoti dvišalį teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą, operatyviai keistųsi statistine informacija ir naujaisiais teisės aktais, taip pat žiniomis apie kovą su nusikaltamumu.

ELTA

"LIETUVOS AIDO" PERSPEKTYVA TEBĖRA MİSLĖ

Nors "Lietuvos aidą" skolas viršija šešis milijonus litų, bendrovės akcininkas Algirdas Pilvelis tragedijos nemato. Tai jis pareiškė lapkričio 13 d. spaudos konferencijoje. A. Pilvelis yra įsigijęs 20 procentų "Lietuvos aidą" akcijų. Drauge su kultūros ministru Sauliumi Šalteniu jie dabar yra du svarbiausi laikraščio savininkai. Iš viso "Lietuvos aidą" valdo 21 akcininkas, tačiau vienuolika iš jų turi vos

po keletą akcijų. A. Pilvelis įsitikinęs, kad rimtai dirbant visas skolas galima nesunkiai likviduoti ir nuo nuostolių pereiti prie pelningos veiklos. Nuostolių priežastis, pasak A. Pilvelio, - prasta finansinė politika, jis yra parengęs "Lietuvos aidą" gaivinimo planą. Tačiau A. Pilveliui visiškai nesuprantamas didžiausio akcijų paketo savininko S. Šaltenio abejingumas: Jis nebesilanko "Lietuvos aide"

(nebet parodų atidarymuose "Lietuvos aidą" galerijoje), nesidomi ant bankroto slenksčio atsidūrusio laikraščio problemomis. Tai, anot A. Pilvelio, kelia abejonių, ar S. Šaltenis yra tikrasis tų akcijų savininkas, ar už jo nugaros nesislepia kas nors kitas, turintis sunkiai suvokiamą interesą sužlugdyti "Lietuvos aidą".

ELTA

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 58-asis METINIS SUVAŽIAVIMAS

ALTo 58-asis suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio 29 d., sekmadienį, Jaunimo Centro žemutinėje salėje, 5600 S. Claremont Avenue, Chicagoje. Suvažiavimas bus pradėtas šv. Mišiomis Tėvų Jėzuitų koplyčioje 9-tą valandą ryto. Po mišių seks

pusryčiai, registracija ir suvažiavimo atidarymas.

Darbotvarkėje numatyta ALTo pirmininko J. Račkausko bei kitų valdybos narių pranešimai: sekretoriaus S. Dubausko, išdininko J. Gaizūčio, ALTo fondo pirmininkės M. Marcin-

kienės ir vicepirmininko finansiniams reikalams P. Bucho. Tarp jų bus ir ALTo atstovo Washingtone Algirdo Rimo pranešimas. Šiais metais Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV-oje Stasys Sakalauskas taip pat dalyvaus suvažiavime.

Suvažiavimo iškilmingoji vakarienė įvyks tą pačią dieną, 5 val. p. p. Jaunimo Centro žemutinėje salėje (vakarienes bilietai užsakomi iš anksto). Daugiau informacijos prašome kreiptis telefonu (773) 434-2040 arba faksu (773) 434-9363.

ŽYMIAM JAV POLITOLOGUI - GEDIMINO ORDINAS

Žinomas amerikiečių politologas Zbygniew Brzezinski sako tikintis, kad kitą kartą atvykęs į Lietuvą lankysis jau šalyje, integruotoje į europines politines, ekonomines ir saugumo struktūras. Lapkričio 16 d. iš Prezidento Valdo Adamkaus priimdamas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino I-ojo laipsnio ordiną, Z. Brzezinski sakė, kad šis apdovanojimas jam turi labai didelę prasmę. "Tai šalies, kuri nuosekliai eina demokratijos keliu, apdovanojimas", - teigė jis. Lietuvos Prezidento dekretu dėl JAV Strateginių ir tarptautinių studijų centro vadovo apdovanojimo nurodoma, kad ordinas skiriamas "už ypatingą paramą Lietuvai siekiant bei įtvirtinant valstybės nepriklausomybę, už nuolatinę pastangą plėtojant Lietuvos ir JAV tarpvalstybinius ryšius bei padedant Lietuvai integruotis į pasaulio valstybių bendriją". "Prie to, kas parašyta dekretu, norėčiau pridurti, kad esate stiprybė, mums padedanti siekti daugiau", - sakė Prezidentas V. Adamkus, įteikdamas apdovanojimą. Po ordino įteikimo V. Adamkus ir Z. Brzezinski bendravo dviese. ELTA

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus ir amerikiečių politologas Zbygniew Brzezinski

ELTA nuotr.

Z. BRZEZINSKI: "LIETUVA - INTEGRALI IR SVARBI EUROPOS DALIS"

Žinomo amerikiečių politologo Zbygniew Brzezinski nuomonė, Lietuva ir Slovėnija dabar yra geriausiai pasirėngusios narystei NATO ir gali būti pakviestos stoti į šią organizaciją. Tačiau, jo nuomone, ateinančių balandį Washingtone su-

sirinkę NATO valstybių vadovai nepakvies nė vienos naujos valstybės į aljansą. "Bet Washington bus pakartota, kad NATO yra toliau besiplečiantis bei atviras aljansas ir visos valstybės, kurios subjektyviai nori būti šios

(nukelta į 2 psl.)

AMERIKOS LENKŲ KONGRESO REZOLIUCIJA

(Pristatė Lenkijos reikalų komitetas)

Amerikos lenkų kongreso Nacionalinė direktorių taryba š. m. spalio 29-31 dienomis Chicagoje priėmė šią rezoliuciją:

Atsakydama į daugybę Lietuvos Vyriausybės, Seimo bei lietuvių tautos kreipimusi į Lenkiją ir lenkus, Amerikos lenkų kongreso Nacionalinė direktorių taryba susirinkime, įvykusiame š. m. spalio 29-31 dienomis Chicagoje, išreiškia stiprią paramą Lietuvos įjungimui į NATO sekančiame Aljanso plėtros etape:

- žinant, kad Lenkija ir Lietuva šiandien yra nepriklausomos valstybės, kurios, kaip dvi seserys, dalijasi bendra praeitimi;
- prisimenant, kad Lenkija stipriai rėmė Lietuvą, kai ši drąsiai stojo prieš Rusijos milžiną 1990 m. ir vėliau, savo pavyzdžiu parodydama kelią kitoms tautoms išsilaisvinti iš buvusios Sovietų Sąjungos;

- įvertinant, kad Lietuvos saugumas yra Jungtinių Valstijų interesas, kaip ir dabartinė taika Europoje,
nutariama, kad visos lenkų bendruomenės, būdamos ištikimos mūsų šūkiui "Už jūsų ir mūsų laisvę", remis Lietuvos priėmimą į Aljansą su tokiu pat entuziazmu, kokį jos parodė kovodamos dėl savo protėvių šalies priėmimo į NATO.

1998 spalio 31
Lincolnwood, Illinois

LIETUVOS RINKIMŲ ĮSTATYMAI NEPAŽEIDŽIA IŠEIVIJOS TEISIŲ

Lietuvos įstatymai nepažeidė Amerikos pilietybės neatsisakiusios ir į Prezidento rinkimų kovą nepatekusios išėivijos mokslininkės Liucijos Baškauskaitės konstitucinių teisių. Tačiau Seimo bei Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymuose reglamentuojama kitos valstybės pilietybės atsisakymo tvarka nėra pakankamai aiški. Iki artimiausių rinkimų įstatymų mokslininkės Liucijos Baškauskaitės konstitucinių teisių. Tačiau Seimo bei Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymuose reglamentuojama kitos valstybės pilietybės atsisakymo tvarka nėra pakankamai aiški. Iki artimiausių rinkimų įstatymų mokslininkės Liucijos Baškauskaitės konstitucinių teisių.

liečio priesaiką, turi jos raštu atsisakyti ir anketoje nurodyti, kaip ir kada jie tai padarė. Analogiška nuostata įtvirtinta ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 36 straipsnio 4 dalyje. Konstitucinio Teismo nutarime pabrėžiama, jog ši nuostata yra visiškai pagrįsta, nes ja siekiama, kad tautos atstovais taptų tik tie asmenys, kurių nesaisto jokie įsipareigojimai kitai valstybei. Taip pat pažymėta, kad minėtų ginčų dėl tariamos išėivijų politikų diskriminacijos galėjo ir nekilti, jeigu įstatymuose būtų numatyta labai aiški ir konkreti tvarka, kaip ir kokius dokumentus į Lietuvos politikus pretenduojantis užsienio pilietis turi pateikti, įrodydamas, jog jis atsisako kitos šalies pilietybės.

ELTA

VYRIAUSYBĖ TEIGIA SĖKMINGAI VYKDANTI SAVO PROGRAMĄ

Vyriausybės pateiktoje dvejų metų veiklos ataskaitoje teigiama, jog nuo 1996 metų lapkričio iki 1998 metų lapkričio buvo priimta beveik pusantro tūkstančio įvairių sprendimų ir įgyvendinta didesnė dalis ketveriems metams numatytos Vyriausybės programos. Pagal ataskaitą bendrasis vidaus produktas (BVP) praėjusiais metais buvo 1,1 procento didesnis negu planuota, o infliacija buvo beveik du kartus mažesnė už numatytą programoje. Tiek pernai, tiek šiemet valstybės biudžeto deficitą limitas bus mažesnis, negu planuota. 1997 metų pradžioje bendra valstybės skola sudarė 23,2 procento BVP, iš jos užsienio skola - 15,3 procento

BVP, o šių metų spalio 1 dieną valstybės skola sumažėjo iki 21 procento nuo BVP, iš jos užsienio skola - 14,4 procento nuo BVP, teigiama ataskaitoje. Pagal pateiktus duomenis tvirtinama, jog per dvejus metus vidutinis priskaičiuotas darbo užmokestis šalyje padidėjo nuo 705 iki 1060 litų. Šalies vidutinis darbo užmokestis augo apie 10 procentų greičiau nei numatyta Vyriausybės programoje. Vidutinė senatvės pensija per dvejus metus išaugo 50 procentų ir jos augimas buvo 4 kartus didesnis už vartojimo kainų kilimą. Lapkričio 12 d. Vyriausybės vadovas Gediminas Vagnorius pateikė šią ataskaitą Seimui.

ELTA

STUDIJAS GALĖTŲ FINANSUOTI VALSTYBĖ

Lietuvos valstybinėse aukštosiose mokyklose mokosi daugiau kaip 68 tūkstančiai studentų. Beveik 14 tūkstančių iš jų moka už mokslą. Šiemet už studijas planuojama surinkti apie 42 mln. litų mokesčių. Manoma, kad nuo ateinančių metų būtų visiškai įmanoma studentus, mokančius už moks-

lą, perkelti į valstybės finansuojamas vietas. Iš valstybės biudžeto reikėtų papildomai skirti 20 mln. litų. Šiuo metu aukštųjų mokyklų personalo atlyginimams yra skiriama 56,5 %, socialiniam draudimui - 17, stipendijoms - 14, o visoms kitoms - 12,5 % aukštųjų mokyklų išlaidų.

LR

Dar kartą apie nuosavybę Lietuvoje

Mūsų Centras gavo nemažai tiek nusiskundimų dėl neatgautų nuosavybės, tiek paklausimų, kaip ją dar įmanoma atgauti. Manome, kad daug kam gali būti įdomu ta teisinė padėtis, kuri atsirado po gana naujo LR Vyriausybės nutarimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą, pagal kurį visi Lietuvos piliečiai, iki 1997 m. gruodžio 31 d. įgiję Lietuvos Respublikos piliečio pasą arba pateikę prašymus gauti pasą, laikomi pateikę prašymus atgauti nuosavybę Lietuvoje pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą įstatymą. Šis įstatymas numatė, kad prašymų padavimo terminas baigiasi 1997 m. gruodžio 31 d.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 1153 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų papildymo" nustatyta šio straipsnio įgyvendinimo tvarka:

"Nustatyti, kad tais atvejais, kai asmenys, turintys teisę į nuosavybės teisių atkūrimą, yra pareiškę pageidavimą, kad jiems būtų išduotas Lietuvos Respublikos piliečio pasas iki 1997 m. gruodžio 31 d., ir tai gauti patvirtinti diplomatiniai atstovybių konsuliniai įstaigų ar Migracijos departamento išduota pažyma apie dokumentų Lietuvos Respublikos piliečio pasui išduoti pateikimą, laikoma, jog šie asmenys pateikė prašymus atkurti nuosavybės teises ir pilietinę patvirtinančius dokumentus Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės

teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymu nustatyti laikui, ir jie nagrinėjami pagal šiuo nutarimu patvirtintą Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarką tik pateikus Lietuvos Respublikos piliečio pasą".

Režimuojame šių sudėtingų ištraukų iš įstatymų esmę: visi, kas kreipėsi dėl pilietinės atstatymo iki 1997 m. gruodžio 31 d., laikomi laikui kreipėsi ir dėl nuosavybės atstatymo. Tik tai

reikia patvirtinti pažymomis iš konsulatų ar kitų įstaigų, kad taip ir buvo padaryta.

Primename, kad dokumentus, patvirtinančius nuosavybės teisę į išlikusį turtą, reikia pateikti to rajono ar miesto, kuriam yra turtas, savivaldybei arba žemėtvarkos skyriui iki 1998 m. gruodžio 31 d.

Žilvinas Beliauskas,
*Lietuvių grįžimo į tėvynę
informacijos centro
direktorius*

Vilnius iš paukščio skrydžio

R. Šuikos nuotr.

"Geras ganytojas atiduoda savo dvasią už savo avis"

Totalitarinė valstybė, kokia buvo SSRS, negalėjo leisti, kad joje egzistotu koks nors nepriklausomas, o juo labiau gerai organizuotos struktūros, tarp jų ir paremtos krikščioniško solidarumo, moralės, "nežudyk", "nesakyk netiesos", "mylėk artimą kaip pats save" principais. Lietuvos Bažnyčia, savo tautine, pastoracine veikla puoselėdama krikščioniškas ir tautines tradicijas bei vertybes, nuo pirmų sovietinės okupacijos dienų užėmė aiškias ir nedviprasmiškas pilietines bei religines pozicijas.

Gera suvokdami tikėjimo, Bažnyčios įtaką ir galią visuomenėje, okupantai siekė kelių tikslų: panaudoti Bažnyčią režimo tikslams, priversti dvasininkus tapti tiesioginiais ir netiesioginiais sistemos pagalbininkais; įbauginti dvasininkus, palaužti jų dvasią ir pasipriešinimą; kuo greičiau pakirsti Lietuvos žmonių tikėjimą Dievu, Bažnyčia ir jos tarnais.

Pagal sovietinio saugumo dokumentus nuo 1944 iki 1953 m. sausio 1 d. Lietuvoje už antisovietinę veiklą nuteista keli šimtai kunigų: 1945 m. – 26, 1946 – 34, 1949 – 105, 1950 – 83 ir t. t. Istorikas A. Kašėta padarė išvadą, kad pokario metais buvo represuota apie 33% Lietuvos kunigų, t. y. kas trečias dvasininkas.

Pirmas smūgis Telšių vyskupijai

Severinas Vaitiekus

1946 m. liepos 12 d. LSSR MGB ministras D. Jefimovas pranešė LKP(b) CK apie atliekamą agentūrinę-operatyvinę darbą teigė: "(...) Telšių ir gretimose Lietuvos SSR apskrityse daug kartų pasireiškė lietuvių (...) buržuazinių nacionalistų banditų formuotės.

Kovoti su sovietų valdžia aktyviai padėdavo Telšių vyskupijos katalikų dvasininkai, vadovaujami areštuoto vyskupo Borisevičiaus.

Už dalyvavimą antisovietinėse pagrindinio organizacijose ir už 1945-1946 m. nusikalstamą ryšį su ginkluotomis bandomis areštuota ir perduota teismui daugiau kaip 10 Borisevičiui pavaldžių kunigų. Be to, iki 20 jo vyskupijos kunigų, dalyvavusių nacionalinio pagrindinio antisovietinėje veikloje, perėjo į nelegalią padėtį ir slapstosi nuo sovietų valdžios organų.

Nors vyskupui buvo primetama kolektyvinė kaltė, atsakomybė už visą luomą, už vis labiau jo persekiojantį siutino tvirta ir ori Telšių vyskupijos dvasios ganytojo pozicija.

"...kategoriskai atsisakau įskundinėti"

1945 m. birželio 10 d. SSRS NKGB liaudies komisaro pavaduotojas B. Kobulovas specialia direktyva apibrėžė politikos Lietuvos dvasininkijos atžvilgiu kryptis ir uždavinius: "Išvadavus

Lietuvos SSR teritoriją iš vokiečių okupantų, vyskupų kurijos ir pagrindinė katalikų dvasininkų masė Lietuvoje toliau laikosi antisovietinių pozicijų ir priešinas sovietų valstybės įstatymų įgyvendinimui. (...) Kad būtų suaktyvintas katalikų dvasininkijos veiklos tyrimas ir padarytas galas jos priešiskai veiklai prieš SSRS, įsakau:

1) Pradėti verbuoti agentūrą tarp vyskupijų kurijų narių ir autoritetinių dvasininkų, naudojant apie juos turimą kompromituojančią medžiagą (...).

4) Aktyviai rinkti duomenis apie antisovietinių pozicijų besilaikančius vyskupijų kurijų vadovus, kruopščiai dokumentuoti jų nusikalstamą veiklą ir surinktą medžiagą pateikti mums – spręsti jų arešto klausimą".

Vyskupui V. Borisevičiui vienam iš pirmųjų teko patirti sovietinio saugumo spąstus ir kėslus. Istorikai mano, kad jis jau 1945 m. vasarą susidūrė su pirmosiomis provokacijomis. 1945 m. gruodžio 17 d. vyskupas V. Borisevičius buvo išskviestas į Vilniaus MGB ir tardomas ten iki gruodžio 23 d. vakaro.

Sau nuosprendį ganytojas iš esmės pasirašė jau 1946 m. sausio 3 d., kada po nuoširdžių apmąstymų laiške LSSR MGB vadovybei išdėstė savo nusistatymą: "Mane giliai sujaudino tai, ką išgyvenau šiomis dienomis, o taip pat Išganytojo žodžiai šv. Jono Evangelijoje: "Geras ganytojas atiduoda savo

dvasią už savo avis". (...) pareiškiu, kad įskundimai visiškai nesuderinami nei su manimi pačiu, nei su mano pareigomis, nei su mano sąžine, ir todėl aš kategoriškai atsisakau įskundinėti. Jei kuo nusikaltau, aš turiu išpirkti savo kaltes pats, o ne kas nors kitas už mane. Taip pasiilgti liepia mano religija".

1946 m. vasario 5 d. jis oficialiai kviečiamas dalyvauti Lietuvos vyskupų konferencijoje. V. Borisevičiui paimti nusiusta mašina, tačiau ji nugabena ne į pasitarimą, o į MGB vidaus kalėjimą Vilniuje. ...

1946 m. vasario 10 d. emgėbistų tardymo protokole užrašyti tokie vyskupui priskiriami žodžiai: "Savo politiniais įsitikinimais aš esu lietuvis nacionalistas (...). Norėdamas nuveikti tikinčiuosius prieš bolševikus ir Sovietų valdžią tvirtinau, kad Sovietų valdžia vertė žmones elgtis priešingai jų sąžinei (...). Aš pažadėjau (partizanams – S. V.) tą pagalbą, kiek tai neprieštaraus teisei ir mano sąžinei".

Kartu su vyskupu buvo teisiamas Telšių vyskupijos Viešvėnų klebonas Gustaitis Pranas, Simono (1910 m. gimė Tauragės apskrityje Vainuto miestelyje). 1946 m. sausio 22 d. tardymo protokole įrašyti tokie drąsūs ir tiesūs kunigo pasakymai: "Sovietų valdžia man nepatinka ir esu nusiteikęs jai priešiskai. (...) Aš gerai žinojau, kad jie (...), partizanai, aktyviai su ginklu rankose kovoja prieš Sovietų valdžią už nepriklausomą buržuazinę Lietuvos valstybę. (...) aš raginau tėvus auklėti savo vaikus religine, o ne tarybine dvasia".

1946 m. sausio 18 d. drauge su klebonu Pranu Gustaičiu buvo suimtas Misevičius Eduardas, Stasio, o gegužės 22 d. – Viešvėnų pradinės mokyklos mokytoja Valerija Valickaitė.

LSSR MVD Karinio tribunolas (pirmininkas – justicijos papulkininkis Chamiavinas, kapitonas Rugenis ir viršila Kripko) nusprendė Borisevičių Vincen-

tą, Augustino, Misevičių Eduardą, Stasio, ir Gustaitį Praną, Simono, pagal RSFSR Baudžiamojo kodekso 58-1a str. nuteisti aukščiausia bausme – sušaudymu.

Valickaitė Valerija, Stasio, pagal to paties BK 58-10 ir 28-12 str. nuteista laisvės atėmimu 6 metams.

Bevaisės tiesos paieškos

Pusę amžiaus vyskupo ir kitų jo likimo brolių mirties paslaptis tvyrojo gūžčioje tamsoje. "Lietuvių enciklopedijoje", remiantis anoniminiais liudininkais, teigta, jog vyskupas V. Borisevičius ir kunigas P. Gustaitis nužudyti Vilniuje ir palaidoti Gedimino kalno papėdėje. ...

Andrius Baltinis savo knygoje "Vyskupo Borisevičiaus gyvenimas ir darbai" (Roma, 1975 m.) rašė: "pagal oficialius duomenis jis mirė kalėjime 1946 m. spalio 12 d. Taip buvo vyriausybės pranešta vysk. V. Borisevičiaus seseriai Marijonai".

Faktai rodo, jog KGB visą laiką slėpė ir mistifikavo nužudytų asmenų tikrą mirties datą ir vietą. Antai norėdami nusišėpti J. Noreikos (dar kitaip žinomo generolo Vėtros vardu) mirties aplinkybes, jie nutylėjo patį sušaudymo faktą (buvo konstatuota, kad jis tiesiog mirė), o mirties datą iš vasario 26 pakeitė į gruodžio 29 d.

Tautinio atgimimo metais rūpintis išsiaiškinti vyskupo ir

(nukelta į 5 psl.)

Skubios siuntos skraidinamos per Kauną

Tarptautinė skubių siuntų pristatymo tarnyba (UPS) turi tris nuolatinis reišius iš Kauno į Varšuvą, Rygą ir Minską. Jie skirti aptarnauti ne tik Lietuvos, bet ir Latvijos bei Baltarusijos UPS siuntų srautą. Pašto gabenimui naudojamas dvimotoris čekų gamybos lėktuvas L-410, galintis vežti 15 keleivių arba 1500 kg siuntų. Lietuvą kaip atskirą valstybę privati siuntų pristatymo tarnyba UPS aptarnauja nuo 1991 metų. 1996 metais UPS pirmoji pradėjo kasdieninį krovinių lėktuvo reisą į Lietuvą.

LR

Lietuvos žmogaus teisių asociacija kartu su Audriaus Butkevičiaus rėmimo fondu atidarė puslapį, skirtą A. Butkevičiaus bylai, Internetė. Puslapio adresas: www.aiva.lt/humanrights

Z.BRZEZINSKI: "LIETUVA - INTEGRALI IR SVARBI EUROPOS DALIS"

(atkelta iš 1 psl.)

organizacijos narėmis ir objektyviai atitinka visus kriterijus, gali būti pakviestos į ją", - lapkričio 16 d. po susitikimo su Prezidentu Valdu Adamkumi žurnalistams sakė Z.Brzezinski. Pasak politologo, Lietuva "yra integrali ir svarbi Europos dalis". "Aš tikiu, kad labai greitai Lietuva taps ir euroatlantinės sistemos dalimi", - tvirtino jis. Prezidentas V.Adamkus sakė esąs labai patenkintas susitikimu su Z.Brzezinski'u, "kuris dar kartą patvirtino, kad yra Lietuvos bičiulis ir jos interesų gynėjas tarptautinėje arenoje". Prezidento ir politologo susitikime buvo aptarta tarptautinė situacija, santykiai su kaimynais ir euroatlantinė integracija.

ELTA

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę **ZINERĄ A. MACYS** (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunuoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomas pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj - **OHLERT-RUGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezyz, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

†

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Neužmirštami Kražiai

Lapkričio 22 d. sueina 105-osios metinės nuo baisiosios nakties Kražiuose, kada caro kazakai siautėjo, mušė ir žudė nekaltas žmones, norėjusius apginti savo bažnyčią. Tai buvo garsiosios Kražių skardynės, kurios nuaidėjo visame pasaulyje, sukeldamos didelį pasipiktinimą rusų darbais. Jos atsiliepė ir JAV lietuvių tarpe. Ir čia lietuviai rengė prakalbas, protestavo prieš tokius barbariškus darbus.

Tie tolimi įvykiai dabar igauna laiko perspektyvą ir rodo, kad nuo seno rusų politika nesikeičia: seniau vadinosi caristinis režimas, dabar – rusiškos sferos.

Praeitame amžiuje rusai norėjo Lietuvoje pakirsti katalikų Bažnyčią ir pradėjo uždarinėti bažnyčias bei vienuolynus. 1832-1892 m. vien žemaičių vyskupijoje uždaryta 46 vienuolynai su bažnyčiomis. Tytuvėnuose 1864 m. ir Kėstaičiuose 1886 m. tikintieji tam pasipriešino. Tačiau didžiausias susirėmimas įvyko Kražiuose 1893 m.

1891 m. gruodžio 12 d. rusų valdžia įsakė Kražių benediktinių vienuolyną, mūrinę bažnyčią ir kapines uždaryti. Paliko tik menką medinę bažnyčią. Ji buvo apgriuvus ir įstatymai neleido jos nei remontuoti, nei naujos statyti.

1892 m. vasario 7 d. Jonas Budraitis su kitais 43 kražiškieis pasirašė raštą carui Aleksandrui III ir Vilniaus general-gubernatoriui Kachanovui, prašydami mūrinę bažnyčią palikti. Gubernatorius uždarymą delsė, bet greit ji pakeitė naujas general-gubernatorius. Pareikalauta bažnyčią ne tik uždaryti, bet ir nugriauti.

Žmonės sukruto, vėl rašė raštus. Šauktasi vidaus reikalų ministerio, Kauno gubernatoriaus, Mohiliavo arkivyskupo, Austrijos, Danijos, Anglijos ir Prancūzijos vyriausybių bei Popiežiaus. Bet rusų valdžia liko nepalenkiama.

1893 m. gegužės 4 d. policija išlaužė benediktinių vienuolyno duris ir vienuoles prievarta išvežė į Kauną. Birželio 10 d. atėjo įsakymas vienuolyno bažnyčią ir trobesius nugriauti.

Tuo metu Prūsijoje leidžiama lietuviška spauda žmones stiprino kovoje ir ragino nepasiduoti. Žmonės didžiai sujudo. Nuo rugsėjo 1 d. žemaičių būriai nuolat bėdėjo bažnyčioje, ir Raseinių spraininkas Petras Vichmanas uždaryti neįstengė. Tada lapkričio 22 d. (senų kalendoriumi lapkričio 10 d.) bažnyčios uždaryti atvyko pats Kauno gubernatorius Myk. Klengenbergas. Jis buvo sutelkęs daug policijos ir iš Varnių iškviėtęs 300 kazokų.

Kazokai užpuolė žmones ir išvarė iš bažnyčios. Tada kazokai siautė mieste, gaudė, mušė, kardais kapojo, ką tik nutvėrė. Pagal teismo aktus – 9 mirė, 10 buvo pašautų, 44 sunkiai sužeisti, nuplakti, apie 150 pasodinti į kalėjimą. Atlikę skerdynes, žandariai, žveriškausiai siautėdami, skriaudė moteris. Klengenbergas centrui pranešė, kad sėkmingai numalšinęs „pavojingą Kražių sukilimą“.

1894 m. rugsėjo 20 d. Vilniuje prasidėjo 70 suimtųjų teismas. Juos be užmokesčio gynė šeši žymūs advokatai. Paaiškėjo, kad už kruvinus įvykius kalti patys rusų valdininkai. Nežiūrint to, rugsėjo 29 d. teismas smarkiai nubaudė sukilėlių 4 vadus, 32 asmenis nubaudė lengviau, o 34 išteisino.

Taip pasibaigė ryžtingas pasipriešinimas lietuvių, išdrįsusių ginti savo lietuvišką parapiją prieš 105 metus.

Prezidentas Adamkus pagerbė mūsų Kongreso herojus

Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus lankydamsis Amerikoje įteikė keliems žymiesiems politikams ordinus už jų ilgalaikį Lietuvos reikalų gynimą, pagalbą ir drąsius veiksmus tuomet, kai Lietuvai jų pagalba buvo labiausiai reikalinga. Mes turėtume būti Prezidentui Adamkui dėkingi už šių žymių politikos vadovų įvertinimą ir pagerbimą, nes jie savo darbais ir pagalba Lietuvai, savo jautriu supratimu mūsų visuomenės rūpesčių ir atsiliepimu konkrečia veikla, bendradarbiavimu, yra mūsų gerbiami ir vertinami.

Taip išskirtinai pagerbti ir įvertinti už nuopelnus Lietuvai yra: sen. Alfonse D'Amato iš New Yorko, sen. Robert Byrd iš West Virginia, sen. Richard Durbin iš Illinois, kong. Gerald Solomon iš New Yorko, kong. Henry Hyde ir Bobby Rush iš Illinois, buvęs kong. Bill Sarpalius iš Texas ir Lietuvos aukščiausiu ordinu užsieniečiui – kong. Christopher Cox iš Orange County, Kalifornijos.

Nors apie kiekvieno išvardintų pagerbtųjų nuopelnus Lietuvai reikėtų atskirai ir išsamiau kalbėti, norėčiau pasakyti apie tuos du, kuriuos geriausiai pažįstu – tai sen. Alfonse D'Amato ir kong. Chris Cox, kuris tapo artimu bičiuliu nuo to laiko, kai ji „atrado“ Lietuvai, kvietėm kalbėti keliuose Amerikos Baltų Laisvės Lygos Žmogaus Teisių konferencijose ir spaudos bei televizijos konferencijose amerikiečiams, ji nuolat informavo apie Lietuvą dažnuose susitikimuose amerikiečių įvairiuose renginiuose ir jo įstaigose Kalifornijoje ir Washingtonė. Šių žmonių darbai Kongrese atrodė jau buvę aname, ankstesniame amžiuje, bet iš tikrųjų svarbiausieji prasidėjo tik prieš aštuonerius metus. Tie darbai ir šiandien negali būti perversinti, nes jie pakeitė istorijos kryptį ir tikrai verti Lietuvos ir mūsų ypatingo dėkingumo ir įvertinimo.

Sen. D'Amato atkakli kova už Lietuvą ir jos nepriklausomybę labiausiai išryškėjo 1990 metais, kai jis tapo pagrindinis įstatymų autorius ir teikėjas Senate, skatindamas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pripažinimą ir jos naujos, demokratiškos vyriausybės pripažinimą, tiesioginės pagalbos ir paramos Lietuvai teikimą, Amerikos paskolų už sovietų

gaminus sustabdymą.

Sen. D'Amato yra ilgalaikis Lietuvos bičiulis. Prasidėjus sovietų žudynėms Lietuvoje, Vilniuje 1991 m. sausio mėnesį Sen. D'Amato pareikalavo, kad Amerika atsisakytų ar atidėtų Amerikos-Sovietų Prezidentų susitikimą, ir pateikė naujo įstatymo projektą, kad būtų pripažinta Lietuvos atstatyta nepriklausomybė ir vyriausybė. Šiame įstatymo projekte buvo reikalaujama, kad Amerika persvarstytų visą teikiamą ekonominę paramą Sovietų Sąjungai, sustabdytų visus pasikeitimus technologijoje, taip pat ir MFN, t. y. „Most Favored Nation“ statusą iki Sovietų Sąjunga neatitrauks savo kariuomenės ir pripažins Baltijos valstybių suverenias vyriausybes. Kai Sovietų Sąjunga ėmėsi smogiamosios taktikos ir jėgos prieš Baltijos valstybes, sen. D'Amato drąsiai ir didvyriškai mėgino įvažiuoti į Lietuvą, tuo akivaizdžiai išryškinant Sovietų priespaudą Lietuvoje. Tai paskatino „New York Post“ paskelbti pirmajame puslapyje straipsnį antrašte „I'll kick him in the Baltics“, tai pabrėžė Sovietų Sąjungos vado Gorbačiovo ataklų elgesį ir žiaurumą Lietuvos atžvilgiu.

Būdamas Helsinkio Komisijos ko-pirmininku, sen. D'Amato suorganizavo dvylikos kongreso narių delegaciją ir jai vadovavo vykstant į Lietuvą, Latviją, Estiją, Švediją ir Rusiją, kad atkreiptų pasaulio dėmesį, tuo šaukdama tarptautinės pagalbos, kad būtų sustabdytas tolimesnis galimas kraujo praliejimas. Maskvoje jis įrodė savo išvalgumą, skatindamas paramą Rusijos Prezidentui Jelcinui, o ne Gorbačioviui, kuris, buvo manoma, buvo įsakęs vykdyti kruvinus veiksmus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Jis pakvietė Rusijos vadą Jel-

ciną apsilankyti Washingtonė, tuo sustiprindamas jo poziciją. Šiuo metu, kai Lietuva laisva ir nepriklausoma, sen. D'Amato įstaigos durys Washingtonė yra atviros visiems atsilankantiems iš Lietuvos. Svarbiausia, kad jis yra stiprus NATO plėtros propaguotojas ir Baltijos valstybių teisės būti NATO narėmis gynėjas ir rėmėjas. 1997 metais sen. D'Amato NATO plėtros apklausos metu stipriai pasisakė už tolimesnę NATO plėtrą, tai pavadindamas „Amerikos svarbiausia užsienio reikalų kryptimi ir įvykiu nuo Sovietų Imperijos subyrėjimo“... „Aš tvirtai tikiu, – sakė jis, – kad NATO išplėtimas pasitarnaus Amerikos interesams. Aš manau, kad Lietuva, Latvija ir Estija turi būti pakviestos tapti NATO narėmis Madrido konferencijos. Suvaržyta arba apkarpyta plėtra paliktų išplėstą Sąjungą kariškai silpną“.

JAV Atstovų Rūmų narys kong. Christopher Cox, sovietų Sąjungos ir Rusijos politikos ekspertas, laisvai kalbąs rusiškai, pradėjo stipriai remti Baltijos kraštus po to, kai, jam tapus išrinktam į Atstovų Rūmus, įvairiuose jo susitikimuose su amerikiečių visuomene ir balsuotojais, mes įdėmiai, sistemingai ir įtikinamai pradėjom jo prašyti padėti Lietuvai, darant žygius išsilaisvinti iš Sovietų

priespaudos. Mūsų prašomas jis vyko į Lietuvą stebėti ten vykusių laisvų rinkimų. Sudaręs keturių asmenų delegaciją, 1991 m. Chris Cox išvyko į Lietuvą, bet užkliuvo Berlyne net keturias dienas, kai Sovietai Amerikos atstovams nedavė vizų vykti į Vilnių. Tas įvykis tapo sensacija ir pasirodė viso pasaulio spaudoje pirmuose puslapiuose, ir tik Prezidentui Bushui paskambinus Gorbačioviui, vizos buvo išduotos, ir nors pavėluotai, jie atsirado Vilniuje. Šio įvykio pasėkoje, kong. Chris Cox pasidarė didelis Lietuvos gynėjas ir jos nepriklausomybės teisių ir reikalų propaguotojas. Baltų Laisvės Lygos įpareigota, 1991 metais kreipiausi į jį prašydama pateikti Kongresui įstatymo projektą, kad Amerikos parama Sovietų Sąjungai būtų sąlygojama su jų kariuomenės išvedimu iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. 1996 metais tos pačios organizacijos įpareigota, vėl kreipiausi į jį dėl Karaliaučiaus, nes nuolat buvo rusų pažeidžiamas Lietuvos suverenumas ir ore, ir žemėje tranzitu per Lietuvą į Karaliaučių. Gavęs apie tai konkrečią informaciją, su datom ir skaičiais, jis labai pasipiktino šiais įvykiais. 1996 metais jis pateikė Atstovų Rūmuose rezoliuciją HCR-51, kad tame re-

(nukelta į 4 psl.)

Lietuvos Prezidentūros pastatai Vilniuje

(ELTA nuotr.)

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 16

Antrojo pasaulinio karo Tabor Farma tapo laikinu prieglobsčiu šimtams naujųjų išeivių, vadintų „Dievo paukšteliais“ arba „dipukais“ (pagal angliško termino „displaced persons“ – perkeltieji asmenys – pirmąsias raides). Juozas Bačiūnas išrašė daugybę garantijų Vokietijoje karo pabėgėlių stovyklose gyvenusiems lietuviams, kurios suteikė teisę jiems įvažiuoti į JAV. Iš pradžių, kol susirasdavo darbo ar prisiglausdavo pas kokius gimines, šie žmonės pagyvendavo Tabor Farmoje.

Kai šiek tiek gyvenimo sąlygas pasitvarkiusi pokario išeivija ėmė kurti Amerikoje savo organizacijas, jų renginių vieta neretai tapdavo Tabor Farma. Šioje vasarvietėje įvyko iki šiol gyvuojančios Amerikos lietuvių tautinės sąjungos suvažiavimas, suvienijęs iš Europos atvykusius tautinės pakraipos veikėjus. Persiorganizavusi Tautinė sąjunga Amerikoje įkūrė „Vilties“ draugiją ir perėmė Klyvlende tebeleidžiamą laikraštį „Dirva“. Beje, kai į JAV atvyko prezidentas Antanas Smetona, jis apsisusto ir kurį laiką gyveno Tabor Farmoje, kol įsikūrė Klyvlende, kur ir žuvo 1944 metais.

Ilgainiui Tabor Farma tapo pokario bangos išeivijos kultūrinių susibūrimų vieta. Joje susirinkęs akademinis jaunimas įkūrė „Santarą“, vėliau čia vykdavo jau „Santaros-Šviesos“ federacijos susitikimai, suvažiavimai.

Susipažinau su Juozu Bačiūnu dar mokydamsis Ilinojaus uni-

versitete. Mat tuomet ėmęs aktyviai dalyvauti „Santaros-Šviesos“ federacijos veikloje tapau vienu lietuvių studentų visuomeninio ir sportinio gyvenimo organizatorių, o jis buvo svarbus mūsų renginių mecenatas.

Vieną vakarą, artėjant 1961-ųjų Kalėdoms, Juozas Bačiūnas paskambino man į namus ir pakvietė atvažiuoti pas jį į Tabor Farmą. Tų metų sausio mėnesį baigia Ilinojaus universitetą ir tebedirbau firmoje „Maissner Consulting Engineering“, bet jau diplomuotu inžinieriumi.

Nuvykome kartu su Alma. Pasitaikė ankstyva gili žiema, buvo daug sniego. Vaikštinėjant apsnigtais Tabor Famos parko takais, Juozas Bačiūnas pasakė, kad jis jau kuris laikas atidžiai stebi mano lietuviškąją veiklą ir džiaugiasi, kad jaunoji išeivijos karta gerokai pagyvino mūsų tautinės bendruomenės visuomeninį gyvenimą. „Labai svarbu, kad tu ir ateityje taip dirbtum lietuviybės labui. Bet būtina sąlyga – reikia turėti tvirtą materialinį pagrindą. O iš pradedančiojo inžinieriaus algos – neprisigynsi. Manau, reikėtų tau padėti“, – kalbėjo Juozas Bačiūnas.

Jis ėmė pasakoti savo sumanymą. Nustebę klausomės: jau esąs jis garbus amžiaus, o savo vaikų neturįs, todėl nusprendęs mums perleisti Tabor Farmą. „Jis turi likti lietuvių rankose. Poilsiavietė duoda gražaus pelno. Tai taps tau materialiniu pagrindu ir galėsi, nesukdamas sau galvos dėl pragyvenimo, rūpintis lietuviškaisiais reikalais“, – aiškino Juozas Bačiūnas.

Išklausęs jį, sakau: „Tai nerealus planas. Aš tik pradėjau dirbti inžinieriumi, jokių santaupų neturime, o dar negražinę paskolos bankui, kurią pasiėmė namui pirkti. Be to, mes visiškai nieko nenutuokiame apie verslą, juolab tokį specifinį – poilsiavietės administravimą“. Padėkojome Juozui Bačiūnui už pasitikėjimą ir, daugiau nesvarstydami šio pasiūlymo, atsiveikiname ir grįžome į Čikagą.

Praėjo keli mėnesiai. Artėjant naujam vasaros sezonui, viena sykį vėl į namus paskambina Juozas Bačiūnas. Jis primena žiemą

vykusį mūsų pokalbį ir sako: „Atvažiuokite, reikėtų dar kartą pasikalbėti apie tuos reikalus“. Galvoju, kokia prasmė svarstyti jo nerealius pasiūlymus, bet, labai gerbdamas Juozą Bačiūną, atsakyti kvietimo negalėjau.

Pora valandų kelionės automobiliu, ir atsiduriame Tabor Farmoje. Jau buvo gegužės mėnuo, vaismedžiai skleidė žiedus. Smagiai pasijutome ištrūkę iš didmiesčio ir galvojome, kad jau vien dėl to verta čia atvažiuoti ir aplankyti Juozą Bačiūną. Bet jis tuoj užvedė kalbą apie tai, kad norėtų perleisti mums Tabor Farmą. Pamėginome išsisukti nuo rimtesnio pašnekesio paaiškindami, kad mūsų materialinė padėtis nė kiek nepasikeitė ir neturime iš ko sumokėti net minimalų pradinį įnašą.

Juozas Bačiūnas staiga atsistojo ir išėjo iš svetainės, kurioje mes kalbėjomės. Po minutės grįžo nešinas kažkokiu juodu portfelio. Atsega jį, ir apstulbė žiūrime, kaip jis iškrato ant stalo didžiulę krūvą banknotų, surištų pundeliais. Iš akies vertinant, ten turėjo būti ne mažiau kaip dešimt, o gal net ir dvidešimt tūkstančių dolerių.

„Kiek per metus gauni algos?“ – klausia Juozas Bačiūnas. Neprisimenu tikslaus skaičiaus, kurį tuomet jam nurodžiau, bet išliko atminty, ką jis man atsakė: „Tai štai čia voliojasi tavo beveik poros metų atlyginimas. Man nieko nereikia tokią sumą paprasčiausiai pažerti ant stalo“.

Tai buvo stiprus psichologinis argumentas, verčiantis pamąstyti apie privataus verslo privalumus. Ėmėme rimtai svarstyti jo sumanymą. Jis siūlė mums perimti Tabor Famos valdymą be jokio pradinio įnašo ir pamažu iš poilsiavietės pelno atsiskaityti su juo. Tai buvo viliojančios sąlygos, bet mes nuogastavome, kad nesusidorosime su darbu, kurio neišmanome.

„Tabor Famos poilsiavietė veikia jau septynis dešimtmečius, o mes galime ją sužlugdyti per metus“, – pasakė Juozui Ba-

(nukelta į 4 psl.)

■ JAV prezidentas Bill Clinton, komentuodamas Bagdado sutikimą leisti Jungtinių Tautų (JT) ginkluotės inspekcijoms veikti Irako teritorijoje, pakartojo savo pasiryžimą bombarduoti Iraką, jeigu jis besąlygiškai nevykdys savo išpareigojimų. Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair pareiškė, kad Irako pasiūlymas turi būti patikrintas, o iki to laiko karinės pajėgos liks pasiruošusios pradėti puolimą. Austrijos užsienio reikalų ministras Wolfgang Schuessel pasakė, kad Irako sprendimas teikia vilčių, kad galima bus išvengti karinių veiksmų. Arabų valstybės tikisi, kad Irako pasiūlymas leis problemą išspręsti taikiu būdu.

■ Vidaus reikalų ministras Otto Schily lapkričio 14 d. duodamas interviu pasakė, kad Vokietija šiuo metu negali priimti daugiau imigrantų, ir net jeigu Vokietija turėtų imigracijos įstatymą, imigracijos kvota turėtų būti lygi nuliui. Vokietijoje šiuo metu gyvena septyni milijonai užsieniečių.

■ Armėnijos Užsienio reikalų ministerijos (URM) spaudos sekretorius Arsen Gasparjan lapkričio 14 d. grupei žurnalistų iš Baltijos valstybių sakė, kad Armėnija su Baltijos valstybėmis norėtų palaikyti ryšius žymiai aukštesniu lygiu. Tuo tikslu ateinančiais metais Armėnija ketina organizuoti savo UR ministro vizitus į Baltijos šalis.

■ Antras pagal dydį Latvijos bankas, Unibanka, tapo dar viena Rusijos krizės auka. 10 mėn. banko ataskaita atskleidė, jog Unibanka patyrė \$8,58 mln. nuostolį. Pagrindinė priežastis – atidėjimai abejotinioms paskoloms išaugo iki 12,425 mln. latų. Centrinis bankas, kuris mėnesio pradžioje kritikavo 9 bankus, tarp jų Unibanką, už tai, kad jie sąžiningai, atsižvelgdami į Rusijos krizę, neįvertina savų išteklų, pranešė, jog yra patenkintas ataskaita. Manoma, jog nuvilniantys rezultatai gali kuriam laikui atšaldyti investuotojų dėmesį Baltijos valstybių bankams

Prezidentas Adamkus pagerbė mūsų Kongreso herojus

(atkelta iš 3 psl.)

gione būtų sumažintas kariuomenės skaičius. Vienas iš svarbiausių punktų buvo tas, kad Lietuva, Latvija ir Estija turi teisę nustatyti ir vykdyti savo vidaus ir užsienio politiką, įskaitant ir narystę NATO. Rezoliucija buvo Kongreso patvirtinta ir tapo svarbiu argumentu ir atrama Lietuvos užsienio reikalų politikoje.

1994 metais kong. Chris Cox tapo didžiausiu Lietuvos – Baltijos valstybių propaguoju, kad jos būtų pakviestos į NATO dėl šios organizacijos praplėtimo. Jis buvo pagrindinis rėmėjas "NATO Participation Act", o 1997 metais jis pateikė projektą, reikalaujantį didesnių lėšų Baltijos kraštams, kad šios valstybės galėtų būti pakviestos tapti NATO narėmis "kuo įmanoma greičiau". Tame projekte taip pat buvo reikalaujama, kad Karaliaučiuje būtų mažinama Rusijos kariuomenė ir ginklai. Šis projektas dabar laukia Amerikos Prezidento parašo.

Džiaugiuosi galėjusi bendradarbiauti su kong. Chris Cox ir jo puikiu štabu Washington, vykdančią, derinant ir garsinant šiuos projektus, teikiant jam reikalingą informaciją, koordinuojant darbą su lietuviška ir baltiečių visuomene, kuriai esu dėkinga už tuo metu suteiktą pagalbą ir moralinį paskatinimą. Džiaugiuosi gavusi ir kong. Chris Cox įvertinimą už suteiktą jam pagalbą ir tuo dalinuosi su visais, kurie man šiame darbe

talkino. Ypač džiaugiuosi, kad jo nuopelnai Lietuvai įvertinti Prez. Adamkaus jam įteiktu aukščiausiu ordinu užsieniečiui. Įvertinant šių didžiųjų Lietuvos ir mūsų bičiulių nuveiktus darbus praėty turime neužmiršti, kad Lietuvai labai reikalinga jų parama dabar ir ateityje. Ypačiai bus mums reikalinga sen. D'Amato įtaka ir pajėgumas, nes Lietuvos didelis užtarėjas ir gynėjas Šiaurės Atlanto Asamblėjoje kong. Gerald Solomon po dvidešimt metų darbo Atstovų Rūmuose išeina į pensiją. Linkėdami jam gražaus poilsio, apgailestaujame dėl jo netekimo ir turime ieškoti, kas perimtų jo veiklą dėl Lietuvos.

1999 metų balandžio mėn. NATO ministrai rinksis Washingtono toliau svarstyti, kaip pratęsti pirmo rato plėtrą ir kalbėti apie antrąjį ratą. Lietuvai reikalingi drąsūs balsai ir vadai

– tokie kaip sen. D'Amato, Durbin, kong. Cox ar John Shimkus, Dennis Kucinich ir kiti, kurie propaguoja apsvartytą NATO plėtrą atsižvelgiant ir atkreipiant dėmesį į Lietuvos pasiekimus bei pasiruošimą ir tuo paspartinant jos narystę NATO.

Jau nuo dabar iki tos dienos mes turim remti tokius atstovus Kongrese, kurie remia Lietuvos interesus. Turime aktyviai dalyvauti politiniame procese, remti juos finansiškai, kad jų neprarastume. Mums ir Lietuvai labai reikalingi jų įtakingi balsai Kongrese, o kad taip būtų, jiems reikalingi mūsų balsai ir parama žodžiu, laišku ir čekiui.

Angelė K. Nelsienė

JAV LB Tarybos narė
JAV LB vicepirmininkė
Amerikos Baltų
Laisvės Lygos vykdomoji
vicepirmininkė

Mandagus protestas prie premjero namų

Žydai naujakuriai surengė piketą šalia ministro pirmininko Benjaminio Netanyahu namo Jeruzalėje. Jie protestavo Vaitilse pasirašytą sutartį su palestiniečiais.

Rabinai, kuriuos naujakuriai laiko savo dvasiniais vadovais, paragino piketuotojus vengti vartoti ministrą pirmininką šmeižiančius ir niekinančius žodžius. Demonstruotojai laikė

plakatus su užrašais "Netanyahu – melagis", tačiau vengė vadinti ministrą pirmininką išdaviku.

Leiboristas ministras pirmininkas Yitzhakas Rabinas buvo nužudytas 1995 m. lapkričio mėnesį po to, kai dešinieji Izraelio radikalai apkaltino jį "išdavyste" ir "bendradarbiavimu su teroristine Palestinos išsivadavimo organizacija".

LŽ

Gėlių pardavėjos Vilniaus gatvėse

V. Kapočiaus nuotr.

Pasirašyta sutartis dėl elektros tiekimo linijos į Vakarus projekto įgyvendinimo

Šis projektas, Lietuvos Vyriausybės pavadintas strateginiu, pradėtas įgyvendinti lapkričio mėn. pirmą savaitę.

AB "Lietuvos energija" ir PowerBridge Group pasirašė sutartį dėl projekto eksportuoti elektros energiją iš Lietuvos į Vakarų Europą. 1998 m. spalio 31 d. AB "Lietuvos energija" generalinis direktorius Anzelmas Bačasas ir PowerBridge Group atstovaujantis "Duke Engineering & Services Co" viceprezidentas Josef Novy pasirašė papildomą projekto sutartį, apibrėžiančią abiejų šalių išpareigojimus. Sutartis įsigalios LR Vyriausybei pritarus ir suteikus reikiamas garantijas.

PowerBride Group konsorciumas išpareigoja investuoti lėšas į projektą ir surasti pirklėjus eksportuojamai elektros energijai. Lietuva išpareigoja kasmet tiekti 6 TWh elektros energijos. Taip pat LR Vyriausybė ir AB "Lietuvos energija" padės PowerBridge Group konsorciui spręsti juridinius klausimus, gaunant visus reikiamus leidimus ir teisę naudotis žeme elektros energijos perdavimo linijos statybai Lietuvos teritorijoje.

Numatoma, kad naująją aukštos įtampos elektros energijos perdavimo liniją ne vėliau kaip 2002-ųjų metų sausio 1 d. Europos link pradės tekėti elektra ir kasmet bus galimybė eksportuoti iki 6 milijardų kWh elektros energijos. PowerBridge pastatyta linija – trūkstama grandis "Baltijos žiedo" energetinėje sistemoje – sujungs Vakarų Europos ir Baltijos elektros energijos tinklus, tuo pačiu padidindama Lietuvos, Latvijos ir Estijos energetikos sistemų saugumą. AB "Lietuvos energija", tiekdamas tokį kiekį elektros energijos PowerBridge Group konsorciui, kasmet galės uždirbti iki 600 mln. litų.

PowerBridge Group planuose numatoma sujungti Lietuvos ir Lenkijos elektros energijos tinklus: nutiesti apie 100 kilometrų ilgio elektros energijos perdavimo liniją, pastatyti konvertavimo stotį Lietuvos teritorijoje ir kelis šimtus kilometrų besitęsiančią naują elektros perdavimo liniją Lenkijos teritorijoje. Šiuo metu vyksta derybos tarp PowerBridge Group ir Lenkijos Elektroenergetikos tinklų (Polskie Sieci Elektroenergety-

czne) dėl darbų Lenkijoje, kurie taip pat bus derinami kartu su darbais Lietuvoje.

Jau š. m. lapkričio 3 d. PowerBridge inžinieriai atvyksta į Lietuvą pradėti parengiamojo darbo su partneriais Lietuvoje. Kadangi šis projektas yra techniška sudėtingas, planuojama techninius klausimus galutinai suderinti iki 1999 m. sausio 15 d.

Be "Duke Engineering & Services Co", PowerBridge Group konsorciui sudaro kompanijos "The Stanton Group", "Siguler Guff and Co" ir "CalEnergy Group", registruotos JAV. "Duke Engineering & Services Co", įkūrusi "Duke Energy", yra viena didžiausių JAV energetikos korporacijų. Jos valdomas turtas, apimantis elektros energijos ir gamtinių dujų pramonę, vertinamas daugiau kaip 24 milijardais JAV dolerių (96 mlrd. litų).

AB "Lietuvos energija"
Technikos ir informacijos
skyriaus viršininkas
A. Stašionis

PowerBridge Group
Co-Kojelis & Company
Atstovas Lietuvoje
L. Kojelis

Vagiami ir moterų plaukai

Novosibirske du vaikinai, naudodamiesi piko valandos spūtimis troleibuse, nukirpo gražius ir ilgus jaunos keleivės plaukus. Ir tai toli gražu ne pirmas toks atvejis mieste. Novosibirske platų mastą igavo nauja nusikalstamumo rūšis – visuomeniniame transporte ir kitose viešose vietose piktadariai skustuviu nepastebimai nupjauja pasirinktoms aukoms plaukus. Už juos perukų ir šinjonų gaminių salonai moka didelius pinigų.

LŽ

Siekdamas įgyvendinti Rusijos valstybinės politikos dėl kariuomenės kūrimo koncepciją iki 2005 metų, B. Jelcinas priėmė nutarimą Vidaus reikalų ministerijos vidaus kariuomenės skaičių iki sausio 1 d. sumažinti 54-iais tūkstančiais žmonių.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 16

(atkelta iš 3 psl.)

čiūnui. Tačiau jis labai kietai ėmė mus spausti: "Paimkite vasarą tris mėnesius neapmokamų atostogų ir atvažiuokite pas mane. Aš sumokėsiu jums tiek, kiek jūs gaunate dirbdami Čikagoje. Visą tą laiką būsimė kartu ir jums viską rodysiu, aiškinsiu. Jeigu įsitikinsite, kad nepatempiate tokio darbo, gražiuoju išsiskirsime ir daugiau apie tai nekalbėsime. Jeigu matysime, jog susitvarkote – tuomet imsite administravimo vadžias į savo rankas ir tapsite Tabor Farmos šeimininkais".

Mes sutikome. Nepajutome, kaip prabėgo tie trys vasaros mėnesiai Tabor Farmoje. Buvo nelengva, bet įsitikinome, kad, norint gerai tvarkyti poilsiavietę, nebūtina baigti kokių specialių mokslų. Reikia tik logiškai mąstyti, mandagiai bendrauti su svečiais ir prižiūrėti, kad visas aptarnaujantis personalas gerai atliktų savo pareigas.

Sėkmingai įveikę trijų mėnesių bandomąjį laikotarpį, grįžome į Čikagą. Bet tuoj pas mus atvažiavo Juozas Bačiūnas ir pateikė jau labai konkrečių pasiūlymų. Kaip tarėmės, jis sutiko mums išsimokėtinai parduoti poilsiavietę be jokio pradinio įnašo, iškeles tik vieną sąlygą: sutartį turime garantuoti užstatu – savo namu. Kitą sezoną mums jau reikėjo perimti Tabor Farmos valdymą. Visą pelną, atskaitę iš jo tiek, kiek būtina pragyvenimui ir mūsų paimtai banko paskolai dengti, turėjome atiduoti Juozui Bačiūnui ir tokiu būdu išpirkinėti iš jo poilsiavietę.

Sudarėme sutartį, ir kitą sezoną aš, pasitraukęs iš inžinieriaus pareigų firmoje "Maissner Engineering Consulting", o Alma, me-

tusi darbą plieno fabrike, kur ji dirbdavo su tuomet tik atsiradusiomis skaičiavimo mašinomis, atvažiavome į Tabor Farmą.

Tvarkytis ir tais metais, ir dar gal keturis ar penkis vasaros sezonus mums padėjo Juozas Bačiūnas. Jis pasiliko ten su žmona gyventi ir elgdavosi, kaip buvo įpratęs: pasitikdavo atvykstančius svečius, kas dieną per pusryčius ar pietus teiraudavosi, ar jie neturi kokių nusiskundimų, ir žmonės net nesuprasdavo, kad jau mes esame poilsiavietės šeimininkai.

Mūsų tai nė kiek neužgaudavo ir tik džiaugėmės, kad Juozas Bačiūnas nenustojo rūpintis Tabor Farma. Kiek sunkiau sekėsi Almai bendrauti su jo gana valdinga žmona Marija, kuri mėgo visur kištis ir net mums pakomanduoti. Ji priklausė imigrantų kartai, pasitraukusiai dar iš caro valdomos Lietuvos. Mūsų pasaulėjauta, požiūriai, bendravimo su žmonėmis stilius gerokai skyrėsi. Beje, nors Juozas Bačiūnas buvo tos pačios emigrantų bangos atstovas kaip ir jo žmona, tačiau savo mąstymu jis priklausė greičiau mūsų, o ne jos kartai. Vis dėlto, demonstruodama tikros diplomatės meną, Alma įstengė susikalbėti ir su ponija Marija.

Mūsų darbas Tabor Farmoje ir santykiai su Juozu Bačiūnu buvo didžiausia mįslė Čikagos lietuvių bendruomenei ir poilsiavietėje mėgusiems viešėti santariečiams. Girdėjau, žmonės, iš nuostabos kraipydami pečiais, tarp savęs kalbėdavę: "Ką tas Adamkus sugalvojo? Baigė mokslus ir nuėjo bernauti Bačiūnui?" Mes niekam neaiškinome, kad jau esame Tabor Farmos savininkai. Nenorėme užgauti jau senyvo ir mums tokio geranoriško Juozo Bačiūno savimeilės. Nusprendėme, kad kol jis gyvens poilsiavietėje, tegul kitų akyse lieka jos šeimininku. Mat supratome, jog jam, tiek metų tvarkiusiam Tabor Farmą, bus skaudu būti čia tik vienu jos gyventoju.

Ši mįslė lietuviams paaikškėjo tik beveik po dešimties metų, ne daug belikus iki Juozo Bačiūno mirties. Jis ligi gyvenimo pabaigos gyveno Tabor Farmoje, kur turėjo savo namą, bet paskutiniaisiais metais jau pasišalino nuo visų jos administravimo reikalų ir

niekur nesikišo. Mums nebebuvo prasmės slėpti, kad esame tikrieji poilsiavietės savininkai.

Kai perėmėme poilsiavietę, joje dirbo beveik keturiasdešimt žmonių. Vėliau dar padidinome teikiamų paslaugų kiekį, ir Alma tekdavo vadovauti penkioms dešimtims darbuotojų – mat aš tuomet jau buvau perėjęs į valstybės tarnybą. Apsistoti Tabor Farmoje vienu metu galėdavo du šimtai poilsiautojų. Mes turėdavome juos valgydinti, rūpintis pramogomis. Vasarvietėje buvo plaukiojimo baseinas, baras, golfo laukai, vakarais rengdavome specialias pasilinksminimo programas.

Tabor Farmos ūkio reikalus mano žmona tvarkė dvidešimt penkerius metus, gyvendama tenai beveik ištisai visas vasaras. Poilsavimo sezonas trukdavo nuo gegužės 30 iki rugsėjo vidurio. Alma buvo tikra sodybos kuriančioji dvasia. Per mūsų tvarkymosi metus Tabor Farma gerokai pasikeitė. Pastatėme naują vasarąjį namelį, suremontavome senuosius. Ir anksčiau nebologai prižiūrima Tabor Farma dar pagražėjo ir ėmė duoti mums gražaus pelno.

NUOSTABŪS VAKARAI TABOR FARMOJE

Tabor Farmos pelnas leido mums dalį lėšų skirti "Santaros-Šviesos" suvažiavimams remti. Pakviestiems dalyvauti kultūrinėse programose asmenims nieko nekainuodavo gyvenimas ir maitinimasis poilsiavietėje, o kitiems svečiams reikėdavo mokėti nedidelį mokestį, padengiantį tik dalį tiesioginių išlaidų.

Man ir Almai Tabor Farmos vardas pirmiausia prikelia iš atminties nuostabių bendravimo su menininkais vakarus. Kiekvienas santariečių suvažiavimas virsdavo literatūros ir meno švente: kasdien vykdavo vaidinimai, solistų koncertai, poezijos vakarai.

(bus daugiau)

“Geras ganytojas atiduoda savo dvasią už savo avis”

(atkelta iš 2 psl.)

kitų toje byloje nuteistų asmenų likimus. 1989 m. gruodžio 29 d. tuometinis LSSR KGB pirmininkas Eismuntas informavo, kad vysk. V. Borisevičius mirė 1946 m. lapkričio 18 d.

1990 m. vasario 12 d. Vilniaus arkikatedros bazilikos vikaras kunigas (dabar jau vyskupas) J. Boruta kreipėsi į LSSR KGB vadovybę, prašydamas suteikti žinių apie paskutines vyskupo V. Borisevičiaus gyvenimo dienas, mirties bausmės nuosprendžio įvykdymo ir palaidojimo vietą.

Kovo 20 d. pavaduojantis komiteto pirmininką R. Marcinkus atsakė: “(...) pranešame, kad vyskupas V. Borisevičius nuo suėmimo dienos (1946 m. vasario 5 d.) buvo laikomas LTSR Valstybės saugumo ministerijos vidaus kalėjime, iš kur sekančią dieną po nuosprendžio paskelbimo, t. y. rugpjūčio 29 d., buvo perkeltas į LTSR VRM kalėjimą Nr. 1 Vilniuje.

Kalinio asmens bylos, kurioje galėjo būti papildomų žinių apie vyskupą V. Borisevičiaus kalinimą iki 1946 m. lapkričio 18 d., kuomet buvo įvykdyta mirties bausmė, nei Saugumo komitete, nei Vidaus reikalų ministerijoje nerasta.

Deja, nepavyko surasti ir dokumentų, liudijančių apie mirties nuosprendžio V. Borisevičiui įvykdymo ir palaidojimo vietą”.

Lietuvos istorikų pastangos atkuriant istorinę tiesą taip pat buvo bevaisės. Todėl iki šiol istoriografijoje tebegalioja vyskupo tardymą ir žūtį tyrinėjusio D. Stanciko ir I. Bogomolovaitės teiginys: “Kaip ir kur įvykdytas mirties nuosprendis vysk. V. Borisevičiui ir jo bendrabiiliams, nustatyti nepavyko”.

Eismuntas ir Marcinkus melavo

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas, tirdamas NKVD-NKGB-MGB-KGB nusikaltimus Lietuvoje, aptiko 1989 m. liepos 15 d. SSRS KGB pirmininko V. Kriučkovo įstatymą Nr. 39 s “Dėl priemonių vykdant SSKP

CK 1989 m. birželio 28 d. nutarimą “Dėl 4-5 dešimtmečio ir 6-ojo dešimtmečio pradžios periodo represijų aukų įamžinimo”. Pirmu įsakymo punktu nurodoma: “Atitinkamų KGB organų vadovams darbą, susietą su nekaltai represuotų reabilitacija (...) aukų palaidojimo vietų išaiškinimu ir įamžinimu, paimti po asmenine kontrole”. Pastarąjį dokumentą lydėjo priedas: “SSRS KGB pirmininko pavaduotojas Pirožkovas nurodė (soobščil – mūsų pastaba) Lietuvoje įsakymo Nr. 39 s netaikyti. Jį palaiko ir drg. Eismuntas”.

Departamento nustatyta, jog LSSR KGB vadai žinojo Tuskulėnų kapavietės paslaptis, tačiau jas slėpė.

Tačiau Lietuvos Respublikos specialiosios tarnybos sugebėjo išaiškinti vyskupo Vincento Borisevičiaus bei jo bendrabiilių nužudymo aplinkybes.

Drauge nuteisti, drauge nužudyti

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento atliktas tyrimas rodo, jog pokario metais mirties bausmė buvo vykdoma LSSR MGB-KGB vidaus kalėjime Vilniuje. Iki egzekucijos mirtininkai buvo laikomi MVD kalėjimuose. Todėl, nors vyskupas V. Borisevičius buvo areštuotas, tardomas ir laikomas iki teismo MGB vidaus kalėjime, įkurtame centrinės būsinių rūsiuose, po karinio tribunolo teismo jis, kaip ir kiti, buvo perkeltas į netoliese esantį MVD kalėjimą Nr. 1 (dabartinis Lukiškių kalėjimas).

Gavus SSRS Aukščiausiojo Teismo karinės kolegijos “leidimą” ir galutinį nurodymą įvykdyti mirties bausmės nuosprendį, mirtininkai savo paskutinei kelionei atgabenami į MGB vidaus kalėjimą, kur nedelsiant specialiai įrengtoje patalpoje atliekama egzekucija.

Visus organizacinius techninius reikalus tvarkė MGBA skyriaus viršininkas ir jam pavaldi budelių grupė. Mirtininkas turėjo būti pristatytas su asmenine kalinio byla, kurią vėliau sunaikindavo, o asmeninius daiktus konfiskavo, nurašydavo

arba sunaikindavo.

Žmogaus buvimą liudydavo tik MGB-KGB archyvuose saugoma jo baudžiamoji byla, akta ir pažymos apie mirties bausmės įvykdymą.

Tokį kelią nuėjo, tokį likimą patyrė vyskupas Vincentas Borisevičius, kunigas Pranas Gustaitis ir pasaulietis Eduardas Misevičius.

Išlikę dokumentai patvirtina: visi jie buvo nužudyti Vilniuje ir tą pačią dieną...

Palaikų identifikavimas

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas nustatė, jog 1944-1947 metais NKGB-MGB nužudyti žmonės buvo užkasami tuometinio Vilniaus pakraštyje, buvusio Tuskulėnų dvaro teritorijoje. Atkasus masinę kapavietę, įvairių sričių specialistų pastangomis imtasi identifiкуoti skeletus.

V. Borisevičiaus baudžiamojimo byloje išlikęs žodinis portretas rodė vyskupą buvus vidutinio ūgio (165-170 cm), vidutinės figūros, horizontalių pečių, trumpo kaklo, žilų plaukų, žalios spalvos akių, ovalaus veido, aukštos kaktos, mažos nosies ir burnos, tiesaus smakro, nešiojusio akinius. Liudytojų, sėdėjusių vienoje kameroje, prisiminimais, V. Borisevičius 1946 m. kovo mėnesį atrodė apie 60 metų, burnoje turėjęs auksinių dantų. Vaikščiojo normaliai, neraišiuodamas. Buvo išsiplėtusios kairės kojos venos, skundėsi tos kojos skausmu. Tai

patvirtino ir jo bendraamžiai dvasininkai. Žmonių prisiminimais, vyskupas turėjęs apie 180 cm ūgio.

Teismo medicinos centro osteologijos laboratorijos specialistai, vadovaujami prof. Antano Garmaus, nuodugniai ištyrė Tuskulėnų kapavietėje rastus palaikus, remdamiesi įvairiais moksliniais metodais, tarp jų ir pasitelkiant kompiuterius, nustatė, kad vienas iš tokių skeletų yra vyskupo. Kaukolės ir ikonografinės medžiagos fotosugretinimas leido galutinai tvirtinti, kad jos savininkas buvo velionis V. Borisevičius. Tirdami skeletą ekspertai nustatė, jog pauglystėje jam buvo lūžęs kairiosios kojos šlaunikaulis, jis gerai sugijo, tačiau tai turėjo įtakos kojos sutrumpėjimui 2,2 cm. Vyskupas taip pat sirgęs skolioze – stuburo išlinkimu į dešinę. Stuburo juosmeninė skoliozė išsivystė ilgainiui po buvusio kairiojo šlaunikaulio lūžimo, lydimas kojos sutrumpėjimo. Bet dėl to V. Borisevičius nešlubavo.

Šitaip medicinos specialistai ne tik padėjo identifiкуoti vyskupo palaikus, bet ir sugebėjo atskleisti naujų duomenų apie jo asmenį.

Sovietinis režimas niekaip nesitenkino šiomis Žemaitijos dvasininkų aukomis. Praėjus vos mėnesiui, gruodžio 18 d., areštuoti vyskupai P. Ramanauskas ir T. Matulionis...

Tautos ir jos ganytojų golgota tęsėsi...

Žurnalistas ir rašytojas kaunietis Romualdas Norkus kartu su žurn. Edvardu Šulaičiu, minėjusiu savo 70-jį gimtadienį Cicero, prie Chicagos E. Šulaičio nuotr.

Romualdo Norkaus vizitas Amerikoje

Jau antrą kartą į JAV buvo atvykęs žinomas Kauno kultūros darbuotojas, žurnalistas ir rašytojas Romualdas Norkus. Jis yra pažįstamas ir kaip “Santaros” kultūros žurnalo vyr. redaktorius, o taip pat to žurnalų knygų leidyklos vyr. redaktorius. Jo vadovaujama leidykla kaip tik išleido dabartinio Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus atsiminimų knygą – “Likimo vardas – Lietuva”, kuri yra gausius draugus bei pažįstamus. Ši knyga yra tokia populiari, kad per pusę metų prisireikė net trijų jos laidų.

R. Norkus viešėjo Chicagoje ir Washingtone kartu su Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus delegacija, spalio mėnesio

rašty.

Dėl daugiau informacijos prašom kreiptis į Vidą Tatarūną, tel. 440-209-0440 ar į Algirdą Bielskų 216-486-0889.

ŠALFAS-gos krepšinio komitetas Clevelando LSK Žaibas

antroje pusėje. Šioje delegacijoje jis kaip korespondentas atstovavo “Kauno dienai”. Joje buvo ir kitas žurnalistas, anksčiau minėtos knygos literatūrinis bendradarbis, “Lietuvos ryto” korespondentas Valdas Bartasevičius.

Chicago jie atsivežė ir “Likimo vardas – Lietuva” egzempliorių, kuriuos čia išgraibstė mūsų tautiečiai. Savo viešnagės metu R. Norkus aplankė ir savo gausius draugus bei pažįstamus. Jis taip pat atsivežė ir pačius naujausius savo leidyklos leidinius: Kazio Inčiūros tremties metų poezijos rinkinį “Nelaisvės psalmės”, ir Heinz-Jürgen Zierke novelių apie Donelaitį knygą “Ana Regina važiuoja į miestą”. Ypatingai įdomus yra pirmasis leidinys, spausdintas iš autoriaus ranka rašytų tekstų faksimiliniu būdu.

E. Šulaitis

DARBININKAS -

vienas seniausių išeivijos laikraščių Amerikoje

Plaukikų dėmesiui

1998 m. Š. Amerikos balteičių ir lietuvių plaukimo pirmenybės numatomos š. m. lapkričio mėnesį Kanadoje, Toronto, Ont. aplinkumoje. Data ir vieta bus pranešta vėliau, kai bus gauta iš rengėjų latvių. Daugiau informacijos teirautis Algirdo Bielskaus: 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122. Tel. 216-486-0889. Faksas 216-481-6064.

ŠALFAS-gos Centro Valdyba

Lietuvos Vyčių Vidurio Centro suvažiavimas ir maldos kelionė

Lietuvos Vyčių 19 kuopa, veikianti Pittsburgh, PA, š. m. spalio 9-10 dienomis globojo Lietuvos Vyčių Vidurio centro rajono suvažiavimą ir maldos kelionę. Suvažiavime dalyvavo 29 vyčiai, atstovavę 6 kuopoms iš Michigano, Ohio ir Pensilvanijos valstijų.

Penktadienį, spalio 9 d., Hampton Inn viešbutyje priėmimo vakaras. Priėmimo dalyvavo būrelis svečių ir vietinių vyčių. Visi gražiai pabendravo, pasivaišino skaniu maistu ir gėrimu, atnaujino pažintis.

Šeštadienį, spalio 10 d. rytą, nors ir kiek orui atvėsus bei apsiniaukus, vyčiai vyko į seselių pranciškiečių vienuolyną. Seselė vienuolė Rūta Ratkevičius sveikino visus atsilankiusius ir padėjo Vyčių organizacijai už nuolatinę paramą praeityje ir praše, kad ir toliau remtume seselės pranciškietes ir vienuolyną.

19-tos kuopos pirmininkas pranešė, kad šie kuopos vyčiai apdovanoti pirmuoju laipsniu: Aldona Sabo ir Helen Dimperio. Antrasis laipsnis buvo suteiktas kuopos nariams: Ruth Buby, Helen ir Nelson Graham.

Kun. Joseph Markalonis buvo pakviestas pranešti religines apeigas. Prieš maldas kun. Markalonis apibūdino ir pasidalino išpuoštais apie savo kelionę pirmą kartą aplankant ir matant savo gimines ir tėvynę Lietuvą.

Kuopos pirmininkas John Baltrus padėjo kun. Markalonui už įdomią kalbą ir maldų pravedimą.

Užbaigę maldas grįžome į viešbutį posėdžiui.

Vidurio Centro rajono pirmininkė Pranciška Petkuvienė vadovavo susirinkimui. Maldą prieš posėdį sukalbėjo Jurgis Mikalauskas, rajono specialiu apdovanojimų pirmininkas. 19 kuopos pirmininkas John Baltrus sveikino atvykusius ir linkėjo geros viešnagės. Vyko valdybos narių ir kuopų pranešimai bei svarstymai ateities veiklos planų. Atstovai pranešė apie š. m. rugpjūčio 8-11 d. Waterbury, CT, vykusį 85-ąjį metinį seimą suvažiavimą.

Buvo nutarta kad 1999 m. pavasario seimas/kėglavimo turnyras birželio 11-13 d. vyks Dayton, Ohio. Jį globos 96-oji kuopa, veikianti Dayton. 86-tasis Vyčių suvažiavimas/metinis seimas vyks liepos 29 – rugpjūčio 1 d. Philadelphia, PA. Jį globos 3 kuopa. Rudens seimas/maldos kelionė vyks Cleveland, Ohio. Jį globos 25-ta kuopa. Šio suvažiavimo data bus pranešta vėliau.

(nukelta į 7 psl.)

Greičiausiai Kuršių marias perplaukė 1987 m. Nerimantas Steponavičius per 26.00.0 min.

Rankinis

Daugiausia tarptautinėse rungtyse įvarčių - 44:7 - pelnė Kauno “Naglio” komandos rankininkai 1987 m. Nepalė įveikė jos antrąją komandą.

Daugiausia įvarčių per vienerias rungtynes SSRS rankinio čempionatuose pelnė Kauno “Granito” žaidėjas Jonas Kaučikas. Šie 22 metimai 100-procentiniu taiklumu yra SSRS čempionatų rezultatų rekordas.

Didžiausią rezultatų skirtumą - 19 taškų - tarptautinėse rankinio varžybose pasiekė Vilniaus “Eglės” moterys rungtyniaudamos dėl IHF taurės aštuntfinalio varžybose 1988 m. Vilniaus sporto rūmuose prieš Archeimo (Olandiją) “Svifto” komandą.

Daugiausia įvarčių per vienerias rungtynes tarptautinėse draugiškose varžybose pelnė Kauno “Naglio” komandos rankininkai 1987 m. įveikė Nepalo antrąją nacionalinę rinktinę rezultatu 44:7.

Riedlenčių sportas

Aukščiausiai su riedlente iššoko panevėžietis Tomas Grubys. Jis 1989 m. Vilniuje Kalnų parke peršoko 140 cm. kliūtį.

Riedučių sportas

Aukščiausiai su riedučiais iššoko - per 2 m aukščio karteles - vilnietis Aidas Akcionaitis 1997 m. gegužės 10 d. Vilniaus Kalnų parke.

Skraidyklių sportas

Toliausiai skraidykle nuskrido - 15,8 km nuotolį - Darius Vilkinis, startavęs 1995 m. iš Paluknio aerodromo antžeminiu išvilktuvu.

Didžiausias skraidykle laimėtas aukštis - 3124 m - pasiektas Gedimino Kazakevičiaus 1995 m.

Toliausiai skraidykle nuskrido Vytautas Černiauskas iš Raudondvario. Startavęs Netonyse (Kauno raj.) nuskrido 72 km.

Ilgiausiai su skraidykle ore išsilaikė raudondvarietis Vytautas Černiauskas. Jis nenusileisdamas skraidė 2 val. 40 min.

Stalo tenisas

Daugiausia kartų Lietuvos garbę tarpvalstybinėse ir tarprespublikinėse stalo teniso varžybose (iki 1979 m.) gynė Aldona Kondrotaitė (Skarulinė). Ji sužaidė 72 rungtynes.

Daugiausia kartų Lietuvos stalo teniso čempione tapo - Bronė Vitartaitė. Ji 1938 - 1957 m. buvo Lietuvos čempione 27 kartus.

Jauniausia sporto meistrė - vienuolikametė stalo tenisininkė Laima Balaišytė. Sporto meistrės normą įvykdė 1959 m. balandžio mėn.

Svarsčių kilnojimas

Daugiausia kartų (rovimu) 16 kg svarstį pakėlė - 5520 kartų - kaunietis Edvardas Brazauskas (g. 1968 m.) Vilniuje „Karolinos“ viešbutyje 1998 m. kovo 1 d., tam sugaišęs 5 val. 28 min. 5 sek.

Daugiausia kartų per valandą 16 kg svarstį pakėlė - 1555 kartus - kaunietis Edvardas Brazauskas (g. 1968 m.) Kauno restorane “Trys mergelės” 1997 m. gruodžio 20 d.

Daugiausia kartų (stūmimu) 16 kg svarstį pakėlė - 7000 kartų - lentvarietis Vaitiekus Dobrovolskas (g. 1963 m.) 1997 m. liepos 5 d. Vilniuje.

Sauliaus Paukščio nuotr.

1999 metų jaunučių žaidynės Clevelande

Pranešame lietuvių sporto klubų ir visuomenės žiniai, kad 1999 metų Š. Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės įvyks 1999 m. gegužės 1-2 d. Clevelande, Ohio. Rengia Clevelando LSK Žaibas. Varžybos vyks B, C, D, E ir F (“molekulių”) klasėse, berniukams ir mergaitėms. Dalyvių

amžius nuo 7 iki 16 metų imtinai. Laukiama dalyvausiant apie 50 komandų su apie 500 žaidėjų.

Sporto klubai kviečiami rezervuoti šią datą žaidynėms, o lietuvių organizacijos, ypač jaunimo, prašomos atkreipti dėmesį ir pasistengti atitinkamai suderinti savo veiklos tvarką

Šaitytojai rašo "Darbininkui"

Valstybingume pasiklydus

"Darbininke" Nr. 40 tilpo žinutė, kurioje buvo rašoma apie lapkričio 11 d. Šv. Petro bažnyčioje, Manhattan, NY, įvyksiantį koncertą 80-ties metų Lietuvos valstybingumui atžymėti (mano pabraukta).

Sekančiame, 41-mame "Darbininko" numeryje, apie tą patį koncertą informuodamas Julius Vėblaitis, savo rašinį pavadinęs "Vargonų koncertas", kartoja tą pačią klaidą ir rašo: "...kur bus atžymima 80-ties metų Lietuvos valstybingumo sukaktis" (J. Vėblaičio pabraukta). Tai didelė Lietuvos valstybingumą menkinanti klaida, nes šiais metais švenčiant Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 80-tą sukaktį, buvo prisiminta ir Lietuvos valstybingumo 747-ji sukaktis.

Antras to rašinio netikslumas, tai jo antgalvė: "Vargonų koncertas"! J. Vėblaitis yra vienas iš to renginio talkininkų. Jam turėjo būti gerai žinoma, kad renginyje dalyvaus ir programą atliks keturi, skirtingų rūšių, instrumentalistai: Gabrielius Alekna – pianistas, Audinga Aukštikalnytė – smuikininkė, Golda Veinbergaitė – pianistė ir Virginijus Barkauskas – vargonininkas. Todėl išskirti vieną iš jų (vargonininką V. Barkauską) ir tą renginį pavadinti "Vargonų koncertu" reikėjo turėti nemažai drąsos.

P. Palys

Nuo spalio 25 dienos Lietuvos oro bendrovės pereina prie žiemos tvarkaraščio. "Lietuvos avialinijos" (LAL) nebeskraidys nuostolingų reisų per Larnaką Kiprą į Dubajų Jungtiniuose Arabų Emyratuose. Dėl Rusijos krizės penktadienį su-

mažėjo keleivių į Maskvą, tad abejojama, ar LAL žiemą ir rudens skraidys į Sankt Peterburgą. "Lietuvos ryto" žiniomis, jau šią žiemą į Maskvą iš Palangos planuoja skraidyti LAL dukterinė bendrovė aviakompanija "Lietuva".

LR

RigaVen Travel Inc.

SPECIAL FOR FALL/WINTER

Round Trip from Newark

\$350 plus tax

to

VILNIUS, ST. PETERSBURG or MOSCOW

Leave: MON/TUESDAY

Return: THURSD/FRI/SUNDAY

Minimum stay: 5 days

TRAVEL TIME

25 OCT -- 13 DEC

11 JAN -- 21 MARCH

"Tickets are non-refundable"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Veiklesnieji Cicero lietuviai - Laimutis Petkevičius, Aleksas Šatas, Stefa ir dr. Petras Kisieliai - vienoje iš vasaros švenčių Chicagoje stebi pasirodymus

Ed. Šulaičio nuotr.

Laiškas Mažosios Lietuvos reikalui

Australijos lietuviai iškilmingai paminėjo 75-rių metų sukaktį nuo Klaipėdos krašto sukilimo, įvykusio 1923 m. sausio 15 d., kada Lietuvai buvo atidarytas kelias į platųjį pasaulį prie Baltijos krantų.

Mano paruošta minėjimui paskaita buvo perduota per Adelaidės lietuvių radijo laidą. Ta paskaita dabar yra išleista atskira knygtelė. Siunčiu vieną jos egz. susipažinti.

Mes Australijoje manome, kad dar per mažai yra rūpinamasi Maž. Lietuvos reikalais. Iki Maskva neteisėtai valdo Karaliaučiaus kraštą ir jų kariniai transportai važinėja per mūsų teritoriją, Lietuvos nepriklausomybė negali būti pilnai užtikrinta.

1945 m. Potsdamo konferencijoje Karaliaučiaus kraštas arba Maž. Lietuva buvo tik laikinai Mandataro teisėmis pavesta Sovietų Sąjungai, bet jokių būdu ne Rusijai.

Po karo sovietai nužudė arba ištremė apie 1,200,000 Rytprūsių gyventojų. Apie 600,000 iš jų buvo lietuvių kilmės. Jų gyventa žemė, Maž. Lietuva, priklauso ne žudikams, bet pagal paveldėjimo teisę jų artimiausiems giminiams lietuviams.

Prašome šį klausimą viešai iškelti ir, jeigu įmanoma, kviesti teikti paramą Karaliaučiaus krašte gyvenantiems lietuviams, ten steigiant lietuviškas mokyklas, bibliotekas ir organizacijas.

Su geriausiais linkėjimais,

Albinas Pocius
7 Crossley Str.
Erindale, S. A. 5066
Australia

Linksmas ir smagu buvo Lietuvių Respublikonų lygos surengtoje tradicinėje gegužinėje rugpjūčio 30 d. Lemonte, prie PLC. Linksmi buvo nusiteikę ir vienas iš jos lankytojų – dr. Ferdinandas V. Kaunas

Ed. Šulaičio nuotr.

Pigios kelionės į Pabaltį 1998-99 per UNIONTOURS

VILNIUS

6 naktys/ 7 dienos

tiktai \$660 asmeniui

dvigubame kambaryje

Nuo ketvirtadienio iki trečiadienio. Į kainą įeina:

FINNAIR skrydis ten ir atgal

5 naktys viešbutyje "Šarūnas"

taip pat mokesčiai ir pusryčiai kasdien.

Skambinkite UNIONTOURS

sužinoti apie kitokias keliones į Pabaltį.

Mūsų ekspertai parūpins Jums pigiausius skrydžius, prielaimom kainom geriausius viešbučius ir vietines ekskursijas po Lietuvą.

212 683-9500 arba 800 451-9511

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511

e-mail: travel@uniontours.com
On the net: www.uniontours.com

Apie kantrybę

Eilėraščiai proza. Juozas Erlickas.

Nesuprantu, ko tu taip nerviniesi jau kelinti metai sėdėdamas ir laukdamas teismo.

Juk paskutiniojo teismo mes visą gyvenimą laukiam!

LR

KRINTA KAINOS Į

VILNIŲ

\$375 plus mokesčiai

Finnair linija

New York - Vilnius - New York

- Išvykti ketvirtadieniais, grįžti trečiadieniais
- Skrydžių pradžia - spalio 29 d.
- Paskutinė grįžimo data - kovo 31 d.
- Kaina negalioja Kalėdiniam laikotarpiui
- Bilieto nepanaudojus pinigai negrąžinami

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR
NOVEMBER and DECEMBER OF 1998

November 24	New Britain, CT	11- 12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
November 26	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
November 27	Baltimore, MD	4-5 pm
November 28	Brooklyn, NY	12-1 pm
December 8	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
December 10	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
December 11	Philadelphia, PA	11-12 noon
December 12	Brooklyn, NY	12-1 pm
December 14	Whiting, NY	1-2 pm
December 15	Putnam, CT	1-2 pm
December 22	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
December 23	Elizabeth, NY	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
December 28	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$ 375 r.t.

One way to Vilnius \$ 320

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

Jeigu nesusėjęte pasiųsti į Lietuvą siuntinių Kalėdų proga, nenusiminkite. Dar nevēlu pasirūpinti, kad jūsų giminių dovana gautų pinigais. "Viltis" teikia pinigų pervedimo paslaugą. Pinigai bus pristatyti gavėjams iki Kalėdų. Kartu galite idėti laišką, pasveikinimą švenčių proga ar nuotraukas, kurie bus įteikti kartu su pinigais.

Tolimesnės konteinerių į Lietuvą datos ir siuntinių surinkimo datos bus skelbiamos "Darbininko" laikraštyje ir kiekvienas siuntėjas informaciją gaus asmeniškai paštu.

Skambučiai į Lietuvą tik 46 centai per minutę. Prašom kreiptis į "Vilties" įstaigą dėl telefono prijungimo anketos. Tokia pat žema kaina galioja bet kokių paros ar savaitės laiku. Nėra jokių prijungimo ar mėnesinių mokesčių.

Labai pigios kainos skambinti į kitas pasaulio šalis. "Vilties" klientai, mokantys 62 c/min., gali kreiptis į "Vilties" įstaigą ir bus pervedti į žemesnį 46 centų tarifą.

Išigykite iš anksto apmokėtą skambinimo kortelę. KORTELIŲ KAINA ATPIGO IKI 31 c/min! Už pirmą pokalbį minutę pridedamas vienas doleris. Su 5, 10 ar 20 dolerių kortele galėsite skambinti į Lietuvą iš bet kokio telefono. Pigu ir patogiu!

Papildomos informacijos skambinkite į "Vilties" įstaigą 617-269-4455.

Clevelando lietuvių gyvenimas

Pasibaigus vasaros atostogoms, Clevelando lietuvių visuomenė savo kalendorius užpildė meno renginiais ir taip pat aktyviai įsitraukė į Ohio gubernatoriaus priešrinkiminę kampaniją, jam kandidatuojant į JAV senatą. Tai George V. Voinvich, ištikimas lietuvių bičiulis dar nuo senesnių dienų, kai jis buvo Clevelando miesto meras, o vėliau labai sėkmingai buvo išrinktas Ohio valstijos gubernatoriumi. Jis augo ir brendo arti lietuvių rajono, dalyvavo visuose mūsų minėjimuose, net iš sostinės atvykdamas į Vasario 16-osios minėjimą, kurio metu jis buvo apjuostas tautine juosta ir paskelbtas Lietuvos garbės piliečiu. Jis labai didžiuojasi savo pažintimi su Valdu Adamkumi ir žada intensyviai remti Lietuvos įstojimą į NATO. Prieš du mėnesius dalyvavome jo gimtadienio pokilyje, o paskutiniuoju metu lankėmės įvairiuose jam pagerbti renginiuose.

Š. m. spalio 6 dienos vidurdienyje, pakviesti LR garbės konsulės Ingridos Bublienės, nuvykome į prestižingo Tower City "angliško ažuolo" salę, kurioje Clevelando Pasaulinio Verslo Bendrovė (Cleveland World Trade Association) surengė specialią programą iškelti Baltijos respublikų vaidmenį tarptautinėje prekyboje. Pagrindiniu kalbėtoju buvo iš Washingtono atvykęs Brewster P. Campbell, Baltų-amerikiečių iniciatyvos fondo (Baltic-American Enterprise Fund) direktorius. Fondą, kurio biudžetas siekia 50 milijonų dolerių, finansuoja JAV tarptautinio bendravimo agentūra su tikslu skatinti ir remti bendravimą su vidutiniu ir mažo dydžio Baltijos respublikų preky-

Aurelija M. Balašaitienė

bininkais. Jis savo kalboje pabrėžė, kad amerikiečiai yra skatinami investuoti Baltijos respublikose, nes jų įstatymai yra sąžiningi, tam palankūs ir vykdomi be jokios korupcijos. Anot jo, Baltijos respublikos savo geografinė padėtimi yra labai patogios, prekiaujant su Skandinavijos kraštais, Suomija, o Lietuva esanti patogūs ir nebrangūs varčiai prekybai su Rusija, Lenkija bei kitomis valstybėmis. Tuoj klausimu buvo atspausdintas labai palankus straipsnis Clevelando milijoninio tiražo dienraštyje "The Plain Dealer".

Šalia politikos, turėjome daug puikių progų atgaivinti savo estetinius jausmus. Spalio 3 dienos vakare Dievo Motinos parapijos salėje klausėmės Lietuvos operos solisto Vytauto Juozapaičio ir pianistės Nijolės Ralytės koncerto, kuriame girdėjome ir liaudies dainas, ir operų arijas. Sekantį šeštadienį Hilton viešbučio patalpose įvyko JAV LB Tarybos sesijos uždarymas. Į sesiją atvyko nariai ir delegatai iš visų JAV kraštų. Po iškilmingų pietų šių eilučių autorė buvo pakviesta atlikti trumpą programą, kurios metu jis skaitė savo poeziją.

Spalio 17 dienos vakare klausėmės Lietuvos partizanų ir Sibiro tremtinių "Girių aidas" koncerto, kurio metu publika buvo giliai sujaudinta, kai į sceną buvo atnešta sušaudyta vėliava, išlaikyta nuo 1962 metų. Programa buvo įvairinama pačių dalyvių šurpių pergyvenimų pasakojimais, o visi penki vyrai pasižymėjo puikiais balsais. Operos solistas Vincentas Kup-

rys pasirodė kaip labai dramatiškas ir įspūdingas dainininkas. Jo žmona Melita, Lietuvos Muzikos akademijos docentė, ėjo akompaniatorės pareigas, nepaprastai subtiliai pritardama ir lydėdama dainas. Įdomu ir tai, kad Kuprių dukra Eugenija yra profesionalė pianistė, jau koncertavusi ir Amerikoje. Vieneto vadovas Antanas Paulavičius, šalia muzikinės kūrybos, yra rašytojas ir poetas, išleidęs net penkias knygas, o repertuaro dainų daugumai sukūrė muziką, net ir pagal savo žodžius. Visi vieneto nariai yra aktyvūs tremtinių dainų vienetuose ir kas antri metai rengia poezijos ir dainos šventes, pavadintas "Leiskit į Tėvynę". Vladas Šiukšta vadovauja Jonavos tremtinių chorui. Vytautas Balsys ir Antanas Lukša, vienintelis iškiliausio partizano Daumanto brolis, programos metu pasakoja savo pergyvenimus. Tai buvo ir liūdna, ir sentimentali koncerto programa, pagerbta publikos ovacijomis, o dalyviai buvo apdovanoti gėlėmis.

Spalio 24 dienos vakare įvyks visu laukiamas "Exultate" choro tradicinis "romantikos vakaras". Clevelandas didžiuojasi turėdamas talentingą ir darbščią muzikę Rita Kliorienę, kuri prieš 16 metų įsteigė Clevelando Dievo Motinos parapijos chorą, vėliau pasivadinusį "Exultate". Jai taip pat teko garbė būti viena iš Lietuvos dainų šventės dirigentų. Vėliau laukiame Kanados lietuvių teatro su V. Alanto komedija "Anapus uždangos". Žodžiu, Clevelando visuomenės gyvenimas yra gyvastingas, įdomus ir turiningas.

kojo kun. Thomas Crom.

Prieš mišias šie vyčiai buvo apdovanoti trečiuoju Vyčių laipsniu: Paul Moore, Dubois 86 kp, ir Jim Geiger, Dayton 96 kp. Naujai išrinkta 1998-99 m. rajono valdyba davė priesaiką.

Po mišių mirusiųjų vyčių prisiminimą pravedė Pranciška Petkuvienė. Buvo išvardinti mirusieji nariai, uždegτος žvakutės ir sukalbėtos maldos. Specialiai apdovanota Nelda Machutas, Clevelando 25-tos kuopos narė, už nuopelnus Vyčių organizacijai. Medalį įteikė Jurgis Mikalauskas.

Po mišių buvo priešpiečiai vienuolyno salėje. Seselems ir seserims vienuolėms Alvernai ir Francescai Walls už jų ilgų metų dalyvavimą ir Lietuvos Vyčių veiklos rėmimą kaip padėka buvo įteikta po medinį kryžių, tai progai specialiai sukurtus Jur-

Worcester, MA

Mirė buvęs Šv. Kazimiero parapijos klebonas

1972 metais sausio mėnesį Tėvai Marijonai perėmė Šv. Kazimiero lietuvių parapijos vadovavimą. Tuometinis provincijolas kun. Juozas Dambrauskas (mirus) pirmuoju jos klebonu paskyrė Tėvų Marijonų viceprovincijolą kunigą Antaną Miciūną, MIC.

Po kelių mėnesių naujoje parapijoje dar gerai nespėjus susipažinti ne tik su parapijos veikla, bet ir parapijiečiais, išrinktas į vyskupijos kunigų senatą. 1972 m. lapkričio 26 d. prakasta žemė naujos klebonijos statybai, dalyvaujant organizacijų atstovams, parapijos tarybai, parapijiečiams ir statybos rangovui. 1974 m. statyba užbaigta ir gegužės 30 d. vyskupas Bernard Flanagan gausiai dalyvaujant parapijiečiams pašventino naują kleboniją.

1977 m. kleb. kun. A. Miciūnas, MIC, iškėlė mintį pastatyti paminklą žuvusiems už Lietuvos laisvę. Apie tai painformavo Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos pirm. Algirdą Zenkų. Šauliai sutiko. Pradėjo telkti paminklo statybai aukas. 1978 m. "Žuvusiems už Lietuvos laisvę" paminklas Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios šventoriuje buvo pastatytas. Lapkričio 26 d. iškilmingai, per Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą kleb. kun. A. Miciūnas, MIC, paminklą pašventino. Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa klebonui suteikė kuopos garbės šaulio titulą.

1984 m. kovo 4 d. švenčiant Šv. Kazimiero šventę, parapija atšventė Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį. Spalio 14 d. tokiam pat minėjime, kurį surengė Massachusetts valstijos lietuviai kartu su lietuviškėmis parapijomis, dalyvavome Bostone. Tais pačiais metais pradėjo organizuoti kovo pirmą sekmadienį, švenčiant Šv. Kazimierą, kartu ir parapijos šventę, o kad per ją parapijiečiai galėtų susitikti ir pabendrauti, parapijos taryba kiekvienais metais ruošia Maironio Parke pietus.

gio Mikalausko. Sveikinome seseles pyragu su užrašu "Su meile ir dėkingumu. Vidurio Centro rajono vyčiai". Abiejų seselių sveikata nebeleidžia joms dalyvauti vyčių renginiuose ir suvažiavimuose. Norėjome, jog seselės žinotų, kad jos neužmirštos ir kad mes jas mylime. Po gardžių užkandžių atsiėmėmės į namus bei pasiėmėmės kitame suvažiavime.

Regina Juškaitė-Švobienė

Rudenį po vasaros karščių, rugsėjo antrą sekmadienį, prie ežero gražiam parke vyksta parapijos gegužinė – piknikas, davęs parapijai gražaus pelno. Didesniam lėšų sutelkimui parapijos, mokyklos ir vienuolyno, kuriame gyvena Šv. Kazimiero kongregacijos seselės, dirbančios mūsų parapijos mokykloje, įvesti "Bingo lošimai".

Dar šiais pačiais 1984 m. lapkričio 25 d. šventėme 90 metų parapijos ir Šv. Kazimiero vardo parapijos mokyklos 60 metų gyvavimo sukaktis.

1985 m. kleb. kun. Antanas Miciūnas, MIC, sulaukė dviejų sukačių. Gegužės 26 d. – 45 metų kunigystės, o spalio 9 d. suėjo 70 metų amžiaus sukaštis. Parapijos taryba šių gražių sukačių proga lapkričio 17 d. Maironio Parke klebonui surengė pagerbimą.

1986 m. sausio 29 d. uždaryta parapijos 60 metų veikusi Šv. Kazimiero mokykla, nes mokinių skaičius sumažėjo iki minimumo. Tai buvo labai nemaloni žinia visiems parapijiečiams, ypač mokinių tėvams, kurie anksčiau buvo painformuoti, kad mokyklą uždarys prieš vasaros atostogas. Staiga įvyko nelauktas pakeitimas, mokykla uždaryta mokslo metų metu. Nuo mokyklos atidarymo Šv. Kazimiero kongregacijos seselės su didžiausia meile ir pasiaukojimu dirbo mūsų mokykloje. Išleido į gyvenimą daug gražaus lietuviško jaunimo. Daug mergaičių įstojo į jų kongregaciją, o berniukų į Marijonų. Šv. Kazimiero parapija gali didžiuotis, nes iš jos daug jaunimo pasirinko vienuolinio gyvenimo kelią. Kiti baigė aukštuosius mokslus, gavo įvairias tarnybas su atsakingomis pareigomis. Didelę misiją atliko seselės religiniu ir tautiniu atžvilgiu.

1987 m. rudenį kun. Antanas Miciūnas, MIC, išbuvo 15 metų Šv. Kazimiero parapijos klebonu, iškeliamas. Parapijos taryba rugsėjo 6 d. Maironio Parke suruošė atsisveikinimą su

klebonu, kuriame dalyvavo daugiau kaip 400 asmenų. Antanas Minikauskas-Miner parapijiečių vardu pareiškė padėką buvusiam klebonui už 15 metų pastoracinį darbą mūsų parapijoje. Miesto valdžios atstovas Thomas Early išvykstančiam klebonui įteikė simbolinį miesto raktą, nors anksčiau buvo gavęs du tokius. Taip pat įteikė valstijos seimo atstovo William Glo-džio išrūpintą valstijos rūmų žymenį. Kleb. kun. A. Miciūnas, MIC, abudu vyskupas Bernard Flanagan ir Timothy Harrington apdovanojo Lietuvos Krikščionybės 600 metų jubiliejiniais medaliais.

Klebonas linkėjo visiems sveikatos. Prašė prisiminti jį maldose, o jis pažadėjo taip pat prisiminti. Išlėdėjome į naują pastoracijos vietą Kenosha, Wisconsin.

1998 m. rugsėjo 22 d. liūdna, netikėta žinia apskriejo mūsų telkinio gyventojus, kad buvęs kleb. kun. Antanas Miciūnas, MIC, kuris gyveno keletą metų Chicagoje, mirė. Spalio 9 d. būtų šventės 83-ji gimtadienį.

Spalio 3 d., šeštadienį, 5 val. p. p. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje visų parapijiečių vardu šv. Mišias aukojo ir apie a. a. kleb. kun. A. Miciūną, MIC, iš jo gyvenimo ir pastoracijos įvairiose srityse bei parapijose suglaustai išryškino parapijos asistentas kun. Jonas Petrauskas, MIC. Nors šv. Mišios, kaip paprastai šeštadieniais, buvo aukojamos anglų kalba, bet parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės, visas giesmes giedojo lietuviškai. Pabaigoje giedant "Arčiau prie Dievo..." daugeliui dalyvių akis suvilgė ašaros.

Daug šv. Mišių bus aukojama ir ateinančiais metais už a. a. kleb. kun. A. Miciūną, MIC. Jas užprašė kai kurios organizacijos ir parapijiečiai asmeniškai. Ilsėkis Viešpaties ramybėje, o Jūsų prisiminimas pasiliks gyvas visada buvusius parapijiečių maldose ir širdyse.

Janina Miliauskienė

Lietuvos Vyčių Vidurio Centro suvažiavimas ir maldos kelionė

(atkelta iš 5 psl.)

Buvo paskelbta, kad šie vyčiai bus pakelti ir apdovanoti ketvirtuoju laipsniu: Margaret Dapkus, 79 kp Southfield, MI, Joseph Guriro ir Meri Hoffner, 102 kp Detroit, MI.

Garbės narė Elinor Sluzas pravedė Vidurio centro rajono valdybos rinkimus. Naujos 1998-99 m. valdybą sudaro: dvasios vadas – kun. Gediminas Kijauskas, Cleveland 25 kp., pirmininkė – Pranciška Petkuvienė, Dayton 96 kp., I vicepirm. – Brian Johnson, Pittsburgh 19 kp, II vicepirm. – Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit 102 kp, III vicepirm. – Annomarie Berger, Dayton 96 kp, išdininkė – Elena Mikalauskas, Dayton 96 kp, sekretorius – Bill Zager, Detroit, 102 kp., tvarkdariai – Robert Pant, Dayton 96 kp, Paul Moore, Dubois 86 kp, ir Nelson Graham, Pittsburgh 19 kp, kultūros komitetas – Theresa Medonis, Detroit, 102 kp, Lietuvos reikalų komitetas – John Baltrus, Pittsburgh 19 kp, ritualo komitetas – Lauretta Pant, Dayton 96 kp, ir Lee Moore, Pittsburgh 19 kp, patikėtiniai – Rickard Marks, Cleveland 25 kp, ir Michael Petkus, Dayton 96 kp, ryšinininkė su visuomene ir "Vy-tis" žurnalo korespondentė – Andrea Baltrus, Pittsburgh 19 kp, "Pagalba Lietuvai" atstovai – pirmininkas Robert S. Boris, Detroit, 102 kp, ir garbės narė Elinor Sluzas, Dayton 96 kp, Vidurio Centro rajono specialūs apdovanojimai – George Mika-

lauskas, Dayton 96 kp.

Patikėtiniai patikrino knygas ir pranešė, kad jos vedamos tvarkingai.

Posėdis baigtas malda ir Vyčių himnu.

Vakare vyko vakarienė su muzika lietuvių klube. Programą atliko Pittsburgh šokėjų grupė "Neris", kuri gražiai pašoko keturis šokius.

Sekmdienį, spalio 11 d., vyko suvažiavimo uždarymo mišios, kurios buvo laikomos seselių pranciškiečių vienuolyno koplyčioje. Už mirusius ir gyvus Lietuvos Vyčius mišias au-

Iš JAV LB-ės XV-sios Tarybos II sesijos 1998 m. spalio 10-11 d. Cleveland, Ohio. Sėdi: Marytė Petruilienė, dr. Zigmąs Brinkis, Angelė Nelsienė. Stovi: dr. Jonas Bilėnas, Vytautas Vidugiris ir Vladas Dudėnas Jono Urbono nuotr.

Ateitininkų šventė

Philadelphijos Ateitininkų šventė įvyko rugsėjo 27 dieną. Šventė prasidėjo iškyla į Philadelphia senamiestį. Buvo atvažiavę jaunučiai ir moksleiviai ateitininkai iš Baltimores, Washingtono, Bostono ir Hamiltano, Kanados.

Sekmdienį trys moksleiviai ir devyni jaunučiai ateitininkai davė įžodžius. Įžodžių davimas įvyko per iškilmingas mišias Šv. Andriejaus bažnyčioje. Dalyvavo apie 25 jaunučiai ir moksleiviai.

Po mišių buvo bendras posėdis, diskusijos ir vaišės, per kurias jaunieji ateitininkai galėjo susipažinti su parapijos nariais. **Rimas Gedeika**

St. Petersburg, FL

Clevelando choras "Exultate" š. m. gruodžio 5 d., šeštadienį, 3 val. popiet koncertuos Šv. Judo Katedros centro salėje, 5800 ir 5th Ave. North, St. Petersburg, FL. Koncertą rengia St. Petersburgo Lietuvių klubas. Bilietus užsisakyti skambinant tel. (727) 864-6621. Auka 12 dol.

DARBININKO PRENUMERATA

TEL. (718) 827 - 1351

A. † A.

PIJUI JAUNUČIUI NASVYČIUI,

tauriam lietuviui veikėjui ir idėjos draugui mirus, AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS vardu reiškli nuoširdžių užuojautą jo šeimai ir visiems artimiesiems.

Prof. dr. Jonas A. Račkauskas, AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS pirmininkas

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Kristaus Karaliaus šventė šį sekmadienį, lapkričio 22 d.

Padėkos diena - Thanksgiving - lapkričio 26 d. Tą dieną "Darbininko" įstaigos bus uždarytos.

Pirmas advento sekmadienis - lapkričio 29 d.

Vyskupo Pauliaus A. Baltakio biuleteniai - Vyskupo informacija (lietuviškai) ir *Bishop's Brief* (angliškai) - Advento numeriai jau išsiuntinėti. Čia telpa: *Pasiruoškime 2000 metų sutikimui (vedamasis); skyreliai: Mūsų šeimoje, Mūsų pasaulyje, Suvažiavimai, Žinios iš Lietuvos.* Biuletenis siuntinėjamas Vyskupo Frondo rėmėjams, organizacijoms, spaudai ir visiems dvasiškiams (lietuvių kilmės kunigams ir seselėms), gyvenantiems užsienyje. Kas norėtų šių biuletenių leidimą paremti, prašomi aukas siųsti "Bishop's Fund" vardu, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Redaktorius A. Šilbajoris, 102 Cotton Seed Trl., Ormond Beach, FL 32174.

Apiešimo par. žinios

Tarybos susirinkimas įvyko lapkričio 3 d. Dalyvavo prel. D. Cassato, kun. V. Palubinskas ir tarybos nariai. Aptarta, kaip pasiruošti artėjančioms šventėms.

Lietuvos kariuomenės šventė bus minima lapkričio 22 d., po 11-tos val. mišių parapijos salėje. Bus vaišės ir programa. Kpt. Jonas Klivečka tars trumpą žodį.

Padėkos dienos pietūs vyks parapijos salėje lapkričio 29 d. tuojau po 11-tos val. mišių. Bilietai suaugusiems 15 dol., vaikams 5 dol. (užsisakyti iš anksto). Kas norėtų prisidėti ruošai arba įsigyti bilietų, prašomi skambinti tarybos pirm. Vladui Sidui tel. (212) 975-1723. Daugiau informacijų žiūr. skelbimą šio psl. apačioje.

Šiaudinukų demonstracija vyks gruodžio 6 d. tuoj po 11-tos val. mišių. Kviečiami jaunuoliai ir suaugę išmokyti šio lietuviško meno.

Vilniečio Sauliaus Paukščio fotografijos paroda "Vaizdai" bus atidaryta lapkričio 27 d. Anthology Film Archives patalpose, 32 Second Ave. (at Second Street), Manhattane, NYC. Paroda veiks iki gruodžio 2 d. O Sauliaus Paukščio ir New Yorke gyvenančio Arūno Kulikausko, skirtingų dviejų fotomenininkų kūrinių paroda, pavadinta "Vaizdai nevaizdai" Vilniuje buvo rodoma Fotografijos galerijoje lapkričio pradžioje.

Viešpaties Atsimaitymo parapijos žinios

50 metų vedybinę sukaktį mūsų diocезijoje atšventė 140 vedusių porų š. m. lapkričio 7 d. Šv. Joachimo ir šv. Onos parapijoje. Iš mūsų parapijos dalyvavo Kazimieras ir Elena Vainiai ir Dorothy ir John Stulgaičiai. Vysk. Ig. Catanello pasveikino visus ir palydėjo malda. Priėmimo metu kiekvienai porai buvo įteiktas ypatingas sveikinimo raštas.

Lapkričio 29 d., sekmadienį, 11:15 val. mišiose dalyvaus **Lietuvos Vyčių 110 kuopos nariai**. Po mišių parapijos salėje vyks vyčių mėnesinis posėdis ir pabendraavimas.

Kūčios, pagal įprastą tradiciją, ir šiemet rengiamos Lietuvos Vyčių 110 kuopos, bus sekmadienį, gruodžio 13 d., tuojau po 11:15 val. lietuviškų mišių. Dėl bilietų reikia kreiptis į Petra Zujų tel. 718 894-6851 arba Elena Matulionis tel. 718 326-3398.

Prel. prof. Antanas Rubšys neseniai sugrįžo iš Lietuvos, kur du mėnesius dėstė šventąjį Raštą Kauno universitete. Lapkričio 17-24 dienomis jis dalyvaus dviejose tarptautinėse šventose Rašto mokslininkų konvencijose Orlando, CA.

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir ankščiau, skaitytojai yra kviečiami sveikinti draugus ir artimuosius per *Darbininką*. Jūsų sveikinimas tokiu būdu iš karto pasieks didesnį sveikinamųjų skaičių, o jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųsdami. Neleiskite paskutinės prieškalėdinės savaitės, o atsiųskite savo sveikinimus jau dabar. Prieškalėdinis *Darbininko* numeris išeis gruodžio 11 d. (jis paruošiamas savaitę anksčiau), nes vėlesnis - gruodžio 18 d. nepasieks iki Kalėdų visų skaitytojų tolimesnėse vietovėse. Už pridėdamą auką, taip reikalingą spaudai stiprinti, iš anksto maloniems skaitytojams dėkojame.

Petras Kiskunas, Lewiston, ME, kasmet paremdavo "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 130 dol. čekiu. Laikraščio paramai liko net šimtas dolerių. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią auką ir mūsų pastangų įvertinimą.

AMERICAN SYMPHONY ORCHESTRA PRISTATO ČIURLIONĮ IR GENIUŠĄ

Trečiadienio vakarą, lapkričio 11 d. įvykusiame centrinėje New Yorko Lincoln Centro filharmonijos salėje Avery Fisher Hall koncerte, kurį atliko American Symphony Orchestra (ASO), pasižymėjo du lietuviai: M. K. Čiurlionis ir Petras Geniušas. Dirigento ir muzikinio direktoriaus Leon Botstein parinktoje programoje, skirtoje temai "Muzika ir regimoji vaizduotė" (Music and the Visual Imagination), pradinę vietą užėmė Čiurlionio simfoninis peizažas "Miške", sukurtas dar pirmaisiais šio šimtmečio metais. Nedažnai atliekamas kūrinys turėtų patenkinti atidžiau įsiklausantįjį tiek savo neimponuojančiu paprastumu, tiek nesivaržančiu atvirumu, nes čia vystoma misterija jau lyg ir išsipildžiusio, pasiekto gaivalo, kaip ir per tikrą baravykmetį Dzūkijoje. Svarbiame ASO pristatyme aiškiai reiškėsi toji netrikdoma rimtis. Tai paliko žymę ir besiklausant sekančio programos kurinio, modernistinio meistro pagrindinio dodekafoninės sistemos skelbėjo Arnold Schoenberg "Begleitmusik" (pilnesniu pavadinimu: muzika kino filmo fragmentui). Nors ir šį kūrinių atliko kiek sumažintas, veik kamerinio masto orkestras, aštrios nuojautos, griežtai sukaupia pynę ryškiai atspindėjo ir paties šimtmečio pokrypį žymiai skardesnių, suskvepdrintų motyvų linkme.

Pirmoji programos dalis baigėsi didesniu, papildytu orkestro ansambliu. Buvo atlikta paskutiniojo Aleksandro Skriabino simfonija, mitologiniu pavadinimu "Prometėjas, ugnies poema". Kompozitorius panaudojo senovinį ugnies pavogimo iš dievų mitą, kartu su juo jau iš antikos atėjusia grynosios vaizduotės, arba lyrinio įkvėpimo, interpretacija. Skriabinas jį atnaujino aukščiausios simbolikos priemonėmis, atitinkamoms gaidoms priskirdamas tam tikrų spalvų lempų apšvietimus. Šiam

veikalui sėkmingai pristatyti reikia ištiso neeilinio sudėtingumo, ne vien tik įkarštį ir įtampą ištaisai pritaikant sekamajai saulės temai. Po trumpo orkestrinio temų išdėstymo, balsiai ir ritmingai prisistato ir fortepijonas, kaip įsikūnijęs Prometėjas, tiek prisirišdamas prie gaivaus ansamblio, kad karts nuo karto prasiskverbta tikrai trumpai žybjiojančiom kadencijom. Pianistui čia reikia ir galios, ir gyvos dvasios prie šitaip mirksinčio, tvinksinčio sąskambio atitinkamai prisilaikyti - ir begirdint buvo aišku, kad Petrui Geniušui nei vieno, nei antro netrūko. Tiek sklandūs motyvų išlaikymai, tiek ir susidūrimai su ansambliu liudijo jo pasiektą nesuvaržytą meistriskumą, o prie pat šios muzikos apoteozės visais balsais išjungęs mišrus choras dar sykį patvirtino, jog čia pat pasigirsta - lyg ir įvykdoma vien pianisto, t. y. kurstytojo, kūrejo - skelbtoji pranašystė.

Po pertraukos buvo atliekami dar du veikalai. Gerai žinomo amerikiečio George Gershwin "Antroji rapsodija" retai kada koncertuose beužtikinama; gal todėl, kad ir pati kompozicija akivaizdžiai rodo, ko trūksta: ir tobulo temų išvystymo, ir formalaus atlikimo. Motyvai beveik visi įdomūs, tik nekaip praplėsti. Šio kūrinio vertė imatoma dėka jauno amerikiečio pianisto Alan Feinberg, kuris čia tvirtesnes vietas tinkamai išryškino, o pačius silpnumus lyg ir kiek nušalino.

Koncertą baigė žymiai plačiau pripažįstamas Paul Hindemith'o "meisterstück'as" - simfonija "Mathis der Maler". Tai kompozitoriaus vien orkestrinėm įgėgom skirta iš jo operos "Tapytojas Mathis" ištraukų parašyta simfonija. Šiame kūrinyje, pasirodžiusiam karta tik prasidėjus žiauriam nacizmo siautimui, atitinkamai persiduoda ir tamiesnieji orkestro tembrai: būgnai, žemes-

Pianistas Petras Geniušas
Vaidos Kelerienės nuotr.

nio registro pučiamieji ir styginiai instrumentai. Orkestras, kartu su dirigentu Botstein, atliko kūrinių išlaikydami detalių sklandumą ir visuotinę harmoniją.

ASO yra vienas iš dviejų (kartu su New York Philharmonic orkestru) svarbiųjų pilno sąstato New Yorko ansamblių. Nors jau veikia beveik keturis dešimtmečius (pirmuoju dirigentu buvo dar ir šiandien garsus Leopold Stokowski), orkestras per pereinamąjį septynerius metus žymiai atgijo, kai naujai paskirtas dirigentas Botstein šį ansamblį laisviau priderino prie didmiesčio šiuolaikinės kultūrinės plėtros. Maestro Botstein pakartotinai pristato programas, kuriose jaučiamas platesnis ir pilnesnis dėmesys svarbesniems, įvairesniems klasiškinės ir modernios muzikos reiškiniams. Be to, ilgą laiką (jau virš dvidešimt metų) būdamas Bard College prezidentu, Leon Botstein abi šias sritis sujungė, įsteigęs ir praveddamas kasmetinius Bard Muzikos festivalius, kurie siekia pristatyti vieno kompozitoriaus apžvalgą ir daro tai išsamiau nei įprasta muzikinėje bendruomenėje. Pernai festivalis apėmė Tšaikovskio kūrybą, o šiais metais planuojama Arnold Schoenberg'o apžvalga.

Vyt Bakaitis

Petras Geniušas, American Symphony orkestras bei jo dirigentas Leon Botstein susilaukė gausių aplovismentų

SKELBIAMAS SPAUDOS VAJUS

Darbininko prenumerata naujiems skaitytojams tik 20 dol. metams. JAV LB Kultūros Taryba (su Lietuvių Fondo parama) pasiūlė prie kiekvienos prenumeratos pridėti po 10 dol., kad skaitytojai galėtų pasinaudoti pigesne kaina. Todėl *Darbininko* administracija siūlo pirmiesiems 40-čiai naujų skaitytojų užsisakyti *Darbininką* už 20 dol. metams. Tai gera proga naujai ir šį kraštą atvykusiems, studentams, išvykstantiems į universitetus, pensininkams, naujai persikeliantiems į Amerikos Rytų pakraštį - Floridą, užsisakyti mūsų įdomų savaitraštį *Darbininką*.

Siųskite 20 dol. čekį adresu:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

JAV KULTŪROS TARYBA

skelbia
1998 metų

PREMIJŲ LAUREATUS

Meno **ELEONORA MARČIULIONIENĖ**
Muziko **MANIGIRDAS MOTEKAITIS**
Žurnalisto **ANTANAS DUNDZILA**
Radijo **"MARGUTIS II" Chicagoje**
Švietimo **ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA Los Angeles, CA, 50 metų sėkmingai veiklai atžymėti**

Premijų šventė įvyks š. m. lapkričio 28 d., šeštadienį, 7:00 val. vak.
Dievo Apvaizdos parapijos salėje, Cleveland, OH
Globoja - LB Cleveland apylinkė.
Premijų mėcenatas - Lietuvių Fondas

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptamauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/ maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Kerpu, šukuojų, darau cheminius ir pusmetinius sušukavimus. Moterims, vyrams ir vaikams. Dirbu savo ar klientams pageidaujant jų namuose. Kainos žemesnės už amerikietiškas kainas. Regina Savickaitė-Bork, 84-20 76th Street, Woodhaven, NY. Tel. (718) 805-3612. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aidas" įgaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo: Alberta Clark, Sebastian, FL - 100 dol.

Knights of Lithuania C-152, LI, NY - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Tolimesnė informacija apie "VILTIES" siuntinių agentūros konteinerius - talpintuvus į Lietuvą ir siuntinių paėmimo datas bus paskelbta "Darbininko" laikraštyje ir taip pat išsiuntinėta siuntėjams paštu. Brooklynė mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis pagal susitarimą paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gruodžio 12 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.
TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

APREIŠKIMO PARAPIJOS METINIAI PADĖKOS DIENOS PIETŪS

sekmadienį, lapkričio 29 d., 12:30 val. popiet
Havemeyer ir North 5th St. kampas, Brooklyn, NY

--- Skanus maistas
--- Aigaiva
--- Loterija
--- Pasižmonėjimas

Bilietus užsisakyti iš anksto skambinant Tarybos pirm. Vladui Sidui tel. (212) 975-1723.
15 dol. suaugusiems. 5 dol. vaikams